Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Кошт нумару—3 кап.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:
На 1 месяц . . . 70 к.
» 3 » . . . 2 р.
» 6 » . . . 4 »
» 1 год . . . 7 »
Зьмена адрасу: іншагародн. — 20 к., мясцовыя — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок компарэлі пасьля тэксту . . . . 50 к.
За радок нонпарэлі пасярод тэксту . . . . . 1 р.
За радок нонпарэлі перад тэкстам . . . . . 1 р. 50 к.
Сьпешныя—на 50 проц. дараж.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:
За 1 дакумант . . 35 кап.
» кожны дадатковы—15 »
Беспрац. і чырвонаармейцы за 1 дакумант—15 к., за кожны дадатковы—5 кап.
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

Падпіска прымаецца ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных кантораx
Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 244
АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 168 (1763) Аўторак, 27-га ліпеня 1926 г.

Узмацненьне бюджэтаў саюзных рэспублік.

На 3 Усесаюзным Зьезьдзе Саветаў была ўхвалена пастанова аб стварэньні пэўнае базы для бездэфіцытных бюджэтаў рэспублік. На падставе гэтае пастановы былі распрацованы мерапрыемствы для ўзмацненьня прыбытковасьці бюджэту кожнае ў паасобку саюзнае рэспублікі за кошт агульна-саюзнага бюджэту.

Канечная патрэбнасьць даць саюзным рэспублікам новыя прыбыткі выклікаецца тым, што іх дэфіцыт усё роўна прыходзіцца пакрываць з сум агульна-саюзнага бюджэту. Такім парадкам, прыходзілася з цэнтру СССР аддаваць на месцы назад тыя сродкі, якія былі адтуль-жа атрыманы.

Будзе больш мэтазгодна, калі на месцах пакідаць усе тыя сродкі, якія не прынясуць страты для агульна-саюзнага бюджэту. Для ўзмацненьня прытоку прыбыткаў у мясцовую касу будзе больш выгадна, калі зацікавіць саюзныя рэспублікі непасрэдным атрыманьнем прыбыткаў у сваю касу.

Водлуг новае пастановы Саўнаркому СССР, якую ўхваліў пленум бюджэтнае камісіі ЦВК СССР, пад загадам ураду саюзных рэспублік застаюцца **ўсе простыя падаткі.** Толькі адзін процант ад сельска-гаспадарчага, прамысловага і падаходнага падаткаў рэспублікі перадаюць саюзнаму цэнтру.

У даход саюзных рэспублік ідуць поўнасьцю **ўсе прыбыткі ад нетраў** на абшары рэспублік, 50 проц. паступленьняў ад усіх канцэсій і 50 проц. ад таго прыбытку, які адлічаецца ў скарб ад прадпрыёмстваў, а такама сродкі ад продажу дзяржаўных фондаў.

Апрача ўсіх гэтых новых прыбыткаў, пастаноўлена рабіць адлічэньні ў прыбытак рэспублікі **ад гэрбавага збору.** Гэтыя адлічэньні мяркуецца рабіць не ў залежнасьці ад паступленьняў гэтага збору па кожнай рэспубліцы, а на падставе патрабаваньняў даннае рэспублікі на пэўнае грашовае падтрыманьне з цэнтру.

Пры пашырэньні бюджэтных правоў саюзных рэспублік застаецца нязрушным адзінства агульнасаюзнага бюджэту. Нельга праз меру драбіць наш бюджэт, бо мы павінны трымаць адну агульную Чырвоную армію, розныя цэнтральныя ўстановы, як камісарыят па замежных справах ды інш.

Для правядзеньня ў жыцьцё пастановы 3-га Зьезду Саветаў зроблена ўсё магчымае. Усе пабочныя падаткі павінны застацца цэнтралізаванымі, як гэта было і раней, бо яны ідуць на агульныя патрэбы дзяржавы.

Трэба на мясцох яшчэ больш прыблізіць фінансавы апарат да нацыянальнага насельніцтва, каб ён мог наладзіць зносіны з насельнасьцю на роднай мове. Трэба заўсёды растлумачваць плацежнікам падатку, куды ідуць іхныя сродкі.

Гэта кампанія па растлумачаньню будзе значна палегчана, калі пабочныя падаткі пакінуць на мясцох для патрэбаў насельнасьці. Трэба толькі, каб гэты момант быў як належыць скарыстаны ў нашай палітыка-асьветнай працы.

Водгукі на сьмерць т. Дзяржынскага заграніцай.

Рабочы сход памяці т. Дзяржынскага.

ПРАГА, 24-VII. У Рэйхэнбэрзе адбыўся масавы сход рабочых, прысьвечаны памяці т. Дзяржынскага.

Жалобны сход у Тэгеране.

ТЭГЕРАН, 25-VII. Учора ў клюбе грамадзян СССР адбыўся жалобны сход, прысьвечаны памяці тав. Дзяржынскага.

Пратэсты чэскіх рабочых супроць суда над т.т. Ракошы—Вагі.

ПРАГА, 24-VII. Масавы сход рабочых у Рэйхэнбэрзе жадаў паслаць тэлеграму пратэсту супроць працэсу Ракошы-Вагі. Прысутны паліцэйскі чыноўнік забараніў паставіць яе на галасаваньне. Але усё-ж тэлеграма пратэсту была паслана вэнгерскаму пасольству ў Чэхаславакіі.

Чэхаславацкі друк зьмяшчае паведамленьне з Будапэшту, што вэнгерскія газэты абураны камуністычнаю дэманстрацыяй перад вэнгерскім пасольствам у Празе. Газэты патрабуюць «задаволеньня за ўмяшацельства ва ўнутраныя справы Вэнгрыі».

Рэдактар „Юманітэ“ на працэсе.

ВЕНА, 24-VII. Абарона на працэсе Ракошы-Вагі атрымала ліст ад Барбюса, у якім ён паведамляе, што з-за хваробы ён ня можа прыехаць у Будапэшт. У Будапэшт прыехаў галоўны рэдактар «Юманітэ»—Меньё.

Другая нямецкая рабочая дэлегацыя ў СССР.

Большасьць дэлегацыі—сацыял-дэмакраты. Вярхі с.-д. партыі пагражаюць дэлегатам рэпрэсіямі, а прамыслоўцы—звальненьнем з працы.

БЭРЛІН, 23-VII. У другую дэлегацыю нямецкіх рабочых у СССР уваходзіць 50 чалавек. З іх—40 сацыял-дэмакратаў, якія ў большасьці займаюць кіруючыя пасады ў партыі і прафэсыйным руху, 4 прадстаўнікі крайняе сацыялістычнае партыі і хрысьціянскіх прафсаюзаў і 6 камуністаў.

Чым бліжэй надыходзіць момант ад'езду дэлегацыі, тым мацней становіцца нэрвовасьць сацыял-дэмакратычнае партыі, якая як мага імкнецца сарваць падарожжа. Сацыял-дэмакраты афіцыйна перасьцерагалі ўдзельнікаў дэлегацыі, што яны будуць выключаны з партыі, калі паедуць у СССР. Прадпрыёмцы дапамагаюць бюракратычным вярхом сацыял-дэмакратыі ў іх імкненьні сарваць падарожжа. Прадпрыёмцы адмаўляюцца даць удзельнікам дэлегацыі водпускі для падарожжа ў СССР і пагражаюць безадкладным звальненьнем.

Але і націск прадпрыёмцаў ня даў пажаданых вынікаў.

Напярэдадні савецка-фінляндзкіх перамоў.

ГЭЛЬСІНГФОРС, 19-VII. Абмяркоўваючы адказ ураду СССР на мэмарандум фінляндзкага ўраду наконт савецкае прапановы ўтварыць гарантыйны ўгавор, фінляндзкі друк выказвае задаволенасьць гэтым адказам.

Міністар замежных спраў Сетэль заявіў, што «няма ніякае прычыны адхіліць прапанову ўраду СССР і што

Перамога амэрыканскіх тэкстыльшчыкаў.

НЬЮ ЁРК, 25-VII. Нядаўна ў тэкстыльнай прамысловасьці быў абвешчан лёкаут 10.000 тэкстыльшчыкаў і фарбоўшчыкаў. Прамыслоўцы дамагаліся зьменшэньня заработку.

Але праз кароткі час выбухнула забастоўка, у выніку якое прадпрыёмцы прызналі саюз тэкстыльшчыкаў і згадзіліся на 44-хгадзінны працоўны ты-
і захаваньне ранейшага разьме-

Забастоўка ангельскіх гарнякоў.

УЛАСЬНІКІ ШАХТ ІМКНУЦЦА ПРЫМУСІЦЬ ГАРНЯКОЎ АДНАВІЦЬ ПРАЦУ.

Гарнякі паранейшаму трымаюцца ўпарта.

Гарнякі паранейшаму трымаюцца моцна.

ЛЁНДАН, 25-VII. За выключэньнем невялікага вугальнага раёну Іоркшыр, дзве часткі гарнякоў, у большасьці неарганізаваных, вярнулася да працы, горнарабочыя ўсіх раёнаў, а асабліва на поўначы Англіі, трымаюцца паранейшаму моцна.

Бышы сэкратар выканаўчага камітэту гарнякоў, а цяпер сэкратар інтэрнацыяналу горнарабочых Франк Ходжэс у гутарцы з журналістамі заявіў: «Гарнякам належала-б зараз-жа і бяз ніякіх абмаўленьняў прыняць прапанаваньні вугольнай камісіі. Я ня ведаю, ці застаюцца гэтыя прапанаваньні ў моцы, але калі гэта так, дык гарнякі павінны прыняць іх зараз жа, бо гэта найбольш ганаровае і пасьпешнае выйсьце для іх з цяжкага становішча".

Аднавіла працу нязначная лічба.

ЛЁНДАН, 24-VII. Буржуазныя газэты зьмяшчаюць шмат паведамленьняў аб паасобных выпадках аднаўленьня працы ў вугольных капальнях.

„Манчэстэр Гардыян“ зазначае, што лік працуючых зараз вугляхопаў ва ўсякім разе не перавышае 15.000 чал. ва ўсёй Англіі. (з агульнага ліку 1.250.000). Да таго ж гарнякі, што аднавілі працу, працуюць на асаблівых умовах (атрымліваюць прэміі і г. д.).

Газэта адзначае, што амаль ня ўсе вугляхопы, якія аднавілі працу, не зьяўляюцца сябрамі саюзу.

Цяжкае становішча гарнякоў. Імкненьне шахтаўласьнікаў сарваць забастоўку

ЛЁНДАН, 27-VII. 24 і 25 ліпеня Кук езьдзіў па Іоркшыру, дзе некалькі тысяч гарнякоў аднавілі працу. Выступіўшы на двух вялізарных дэманстрацыях у Нэн-Ітоне і Бэдворце, Кук растлумачыў тамтэйшым гарнякам іх цяжкае становішча. У выніку большасьць гарнякоў пастанавілі зноў спыніць працу. Выступаючы ў Нэн-Ітоне Кук заявіў: «Я не ганьбую гарнякоў, якія аднавілі працу, бо ў Іоркшыры становішча больш цяжкае, чым у іншых раёнах. Аднак, я павінен перасьцерагчы, што заключэньне паасобнае ўмовы з шахтаўласьнікамі будзе для Іоркшыру роўнамоцна сьмерці». У гутарцы з журналістамі Кук заявіў: «Шахтаўласьнікі Іоркшыру вядуць сярод гарнякоў узмоцненую прапаганду. Іх агенты ўгаварваюць жонак гарнякоў дабіцца ад сваіх мужоў, каб тыя вярталіся на працу. У вялікім ліку распаўсюджваецца літаратура, у якой крытыкуецца дзейнасьць выканаўчага камітэту фэдэрацыі гарнякоў. Між іншым распаўсюджваюцца вытрымкі з артыкулу Брамлея супроць кіраўнікоў фэдэрацыі, апублікаваныя ім у „Лёкомотыў Джэрналь“. Паліцыя зьяўляецца да гарнякоў і вымагае, каб яны аднавілі працу. Крамнікі адмаўляюцца даваць гарнякам прадукты ў доўг. Домаўласьцьвікі пагражаюць высяленьнем гарнякоў, калі яны не адновяць працы».

На мітынгу гарнякоў у Долістхоне Кук сказаў: «Вугольная прамысловасьць утварыла дабрабыт Англіі. Дзякуючы ёй Англія стала адной з найвялікшых нацый сьвету. Калі-ж рацыянальнае самасьвядомасьць ангельцаў не абудзіцца, дык тая-ж вугольная прамысловасьць аберне Англію ў сусьветнай фабрыкі ў сусьветны дом прымусовых прац».

Яшчэ спроба прадпрыёмцаў разьяднаць бастуючых.

ЛЁНДАН, 24-VII. Са згоды ангельскага саюзу ўласьнікаў капальняў прадпрыёмцы Нотынгамшыру і Дэрбішыру распрацавалі новыя ўмовы для рабочых на аснове 7, 7 з палавою і 8-гадзіннага працоўнага дню. Заработак пры варыянце, які прадбачыць 7-мігадзінны працоўны дзен, прыбліжаецца да заработку, што існаваў да забастоўкі.

Гэтыя адносна выгадныя прапановы ў асьвядомленых колах разглядаюцца, як спроба парваць адзіны фронт вугляхопаў і схіліць іх да ўтварэньня параёных згодаў.

Бастуючыя абураны паводзінамі інтэрнацыяналу гарнякоў.

ПАРЫЖ, 23-VII. Прадстаўнікі ангельскага саюзу вугляхопаў выехалі з Парыжу надзвычайна абураныя тым, што выканком міжнароднае фэдэрацыі горнарабочых адхіліў іх прапанову абмежаваць здобыч вугалю, які ўзмацніўся на кантынэнце.

Як скончылася пасяджэньне выканкому, прадстаўнікі ангельскіх вугляхопаў мелі нараду з прадстаўнікамі горнарабочых СССР, а потым з сэкратаром міжнароднае фэдэрацыі транспартнікаў Фімэнам.

НЯМЕЦКІ КАПІТАЛ НАЖЫВАЕЦЦА НА АНГЕЛЬСКАЙ СТАЧЦЫ.

ПРАГА, 24-VII. «Лідове Навіны» паведамляюць, што Нямеччына зрабіла вялікія заказы вугалю і коксу ў Вострава, бо Нямеччына сама ня можа задаволіць ангельскія заказы.

За апошнія дні без перашкод было вывезена 31000 вагонаў вугалю; рэфармісты нібы-та забараняюць толькі непасрэдны вываз вугалю ў Англію.

Становішча у Кітаі.

У-ПЭЙ-ФУ ЕДЗЕ НА КАНТОНСКІ ФРОНТ.

ПЕКІН, 23-VII. Становішча на Ханькоўскім фронце бяз зьмен. Кітайскі друк паведамляе, што У-Пэй-Фу думае вярнуцца ў Ханькоу і ўласна кіраваць ваеннаю чыннасьцю ў Хунані, даручыўшы кіраўніцтва ваеннаю чыннасьцю супроць народнае арміі Чжан Цзо Ліну.

НАРОДНАЕ АРМІІ НЕ ПЕРАМАГЧЫ.

ПЕКІН, 21-VII. Газэта «Шунь-Цянь-Шы-Бао» паведамляе, што Сун-Чуан Фан склікаў у Нанкіне вайсковую нараду, на якой было пастаноўлена агаласіць цыркулярны ліст аб скліку нарады ўсіх вайсковых правадыроў Кітаю. Мэта нарады—упарадкаваць унутранае становішча і наладзіць замірэньне.

Як паведамляюць, гэта прапанова выклікана тым, што ваенная чыннасьць супроць народнае арміі не дае ніякіх вынікаў.

ЗГОДНІКІ МЭКСІКІ САРВАЛІ ЎСЕСАЮЗНУЮ ЗАБАСТОЎКУ ЧЫГУНАЧНІКАЎ.

МЭКСІКА, 25-VII. Мэксіканская фэдэрацыя чыгуначнікаў адмяніла загад аб усеагульнай забастоўцы, якая была назначана на сёньнешні дзень. Фэдэрацыя прапанавала чыгуначнікам, якія абслугоўваюць перашыяк Веракруц, аднавіць працу.

Як паведамляюць, урад згадзіўся весьці перамовы наконт патрабаваньняў бастуючых чыгуначнікаў перашыйку Веракруц. Дагэтуль-жа ўрад лічыў забастоўку нелегальнаю.

Каб папярэдзіць усеагульную забастоўку, прэзыдэнт Кайест і міністр працы Маронест (ён жа адначасна зьяўляецца старшынёю мэксіканскае фэдэрацыі працы), заявілі, што яны абвесьцяць забастоўку нелегальнаю і арыштуюць кіраўнікоў яе. Апроч таго, дадзен загад павялічыць у 3 разы вайсковую варту, якая ахоўвае пяязды.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

ПОЛЬШЧА І ЛІГА НАЦЫЙ.

Няўступчывасьць пана Залескага.

ВАРШАВА, 24-VII. На заяву Залескага аб адносінах Польшчы да Лігі Нацый адгукнуўся «Глос Праўды» (новы польскі афіцыёз).

«Глос Праўды» згаджаецца з пунктам погляду Залескага, які падкрэсьліў, што Польшча на далейшыя ўступкі ня пойдзе і не адмовіцца ад патрабаваньня сталага месца ў радзе Лігі Нацый.

Газэта «Варшаўска Поранна» заяўляе, што міністар замежных спраў добра-б зрабіў, каб замест чаканьня пашоў-бы па прыкладу Бразіліі і Гішпаніі.

Пілсудзкі радзіцца..

ВАРШАВА, 24-VII. Сёньня пад старшынством прэзыдэнта Масьціцкага адбылася нарада прадстаўнікоў вайсковае прамысловасьці, у якой узялі ўдзел вайсковы міністр Пілсудзкі, міністр гандлю і прамысловасьці Квяткоўскі і генэрал Канаржэўскі.

Ізноў аб калёнізацыі Крэсаў.

Лодзінскае ваяводзтва распрацоўвае мэмарыял да ўраду ў справе калёнізацыі Усходніх Крэсаў беспрацоўнымі рабочымі Лодзі. У апошнім часе ў Лодзі ўтварылася „Таварыства калёнізацыі Ўсходніх Крэсаў“. Галоўны інспэктар земляробства Саковіч абяцаў падтрымаць лодзінскія праэкты перад міністрам земляробства.

Ангельска-амэрыканскі кантроль.

Варшаўская яўрэйская газэта «Момант» паведамляе, што польскі ўрад вядзе перагаворы з кансорцыумам ангельскіх банкаў аб перадачы гэтаму кансорцыуму палавіны акцыяў Польскага банку. Узамен за гэта кансорцыум выступіў-бы пасрэднікам паміж польскім урадам і амэрыканскімі банкамі ў справе пазычэньня Польшчы 200 мільёнаў даляраў.

Ажыцьцяўленьне гэтых праэктаў азначала-б канец фінансавае самастойнасьці Польшчы і перадачу яе пад англа-амэр. фінансавы кантроль.

Спатканьне прадстаўніка СССР у Чэхаславакіі з Масарыкам.

ПРАГА, 24-VII. 23-га ліпеня прэзыдэнт чэхаславацкае рэспублікі запрасіў да сябе паўнамоцнага прадстаўніка СССР у Чэхаславакіі.

У часе доўгае гутаркі былі закрануты пытаньні, датычныя ўзаемаадносін між СССР і Чэхаславакіяй.

Французы „дзякуюць“ Амэрыцы.

НЬЮ ЁРК, 24-VII. Як паведамлялася, у Парыжы перад будынкам пасольства Злучаных Штатаў адбыліся дэманстрацыі.

У зьвязку з гэтым амэрыканскі сэнатар Рыд заявіў, што ў выпадку паўтарэньня гэткіх дэманстрацый ён прапануе турыстам байкатаваць Францыю.

Новы ўрад у Нарвэгіі.

ОСЛА, 24-VII. Частковы крызіс нарвэскага ўраду скончыўся. Міністрам працы назначан сябра стортынгу (парляманту) Даррэ Іенсэв; вайсковым міністрам—сучасны міністр юстыцыі Крысенсен, а міністрам юстыцыі —Эйен.

Знатны амэрыканскі „падарожнік“ у Эўропе.

ЛЁНДАН. 23-VII. Атрыманы паведамленьні, што міністар фінансаў Злучаных Штатаў Амэрыкі Мэлён прыехаў у Шэрбург.

У колах Сіці (дзелавая частка Лёндану) лічаць, што падарожжа Мэлёна мае сувязь з плянам стабілізацыі франка пры дапамозе замежных пазык.

Як гаспадарыў б. літоўскі ўрад.

Новы літоўскі ўрад, які прыйшоў на зьмену ранейшаму ксяндзоўскаму ўраду, заняўся расьсьледаваньнем «сакрэтных» (іначай—цёмных) спраў папярэдняга ўраду. Часткова ў гэтым гаварыла жаданьне ўтапіць у балоце палітычную рэпутацыю сваіх праціўнікаў з правага лягеру, а часткова гэтае расьсьледаваньне зьявілася ўступкаю настроям паступовых колаў грамадзянства. Чуткі аб фінансавых камбінацыях сяброў папярэдняга ўраду і аб іх адносінах да казённых грошай даўно ўжо прасякалі ў шырокія колы грамадзянства.

У новым сойме новаму ўраду была пададзена інтэрпэляцыя аб растратнай дзейнасьці сяброў старога ўраду. 17-га ліпеня старшыня новага ўраду Сьляжэвіч даваў адказ на гэтую інтэрпэляцыю.

— Інтэрпэлянты пытаюцца ў мяне, —гаварыў Сьляжэвіч,—ці праўда тое, што палітычныя партыі, прыватныя арганізацыі і прыватныя асобы атрымлівалі субсыдыі з асобага фонду старшыні ўраду? На гэта я магу адказаць —так. Вось некаторыя лічбы: таварыства сьвятое Зіты атрымала—30.000 літаў субсыдыі і 50.000 літаў пазыкі, таварыства «Соўле»—98 000 літаў, „Жыбурыс“—145 000 л., «Вілтіс» у Шаўлях—120.000 л., Жмудзінская сэмінарыя—160 000 л., папскі культурны саюз—63.750 л., школа ў Кармелаве —95 000 л., «Блейвітэ» (таварыства цьвярозых)—28.000 л. і па 6 350 л. штомесячна, т-ва сьв. Ёзофоса—15.000 літ., «Укінінку Союнга» гатоўкаю не атрымала нічога, але карысталася гарантыяй рады міністраў больш як на 730.000 шведзкіх каронаў.

Далей атрымалі субсыдыі: т-ва „Мінтіс“ (выдавецтва хрысьціянска-дэмакратычнае газэты «Рытас»)—25.000 л., палітычная партыя «Дарбо Фэдэрацыя»—12.000 л., Эрэтас на „спартыўныя мэты“—15.000 л., часопісь „Космос“ — 10 000 л., «саюз новых каляністаў» (заснованы правым дэпутатам Осулінайтісам)—20 000 л., студэнты-«стэйтінікі»—27.000 л., нейкае каталіцкае т-ва — 30 000 л., 27.500 л. Быстрас (старш. ранейш. ураду) выдаў на куплю посахаў біскупам, каталіцкі саюз у Вабойсьніках атрымаў 30.000 л., таварыства пашырэньня асьветы ў вёсцы—25.000 л.

Апрача таго, з «асобага фонду» атрымалі: гэн. Ладыга (б. нач. гэн. штабу)—4 000 л., Ліпгіус—(б. нач. паліт. паліцыі)—9.000 л., Бігунас—3 400 л., дырэктар „Укіо-банкас“ Кончыус—15.000 л. Але самы буйны кавалак дастаўся газэтам «Ковнэр Цайт» і «Эхо».

З усяе прадбачанае сумы 1 млн. літ. да 15 чэрвеня было патрачана 959.877 літаў.

Весткі гэтыя выклікалі страшэнны шум у сойме. На левых лаўках чуваць былі крыкі: «Пад суд!»

Юрыдычная камісія, якой новым урадам былі перададзены на разгляд гэтыя траты, пастанавіла лічыць іх незаконнымі. Рада міністраў пастанавіла ўсе выданныя грошы патрабаваць назад.

Пасьля бурных спрэчак большасьцю ляудзінікаў, сац.-дэмакратаў, таўцінікаў і ўкінінку проціў правых соймам прынята такая пастанова:

«Заслухаўшы адказ старшыні ўраду, сойм прызнае, што быўшая рада міністраў паступіла незаконна і што яе дзейнасьць прынесла страты дзяржаве. Сойм прапануе ўраду прыняць крокі дзеля напраўленьня даведзеных незаконнасьцяў і да звароту незаконна патрачаных грошай».

Гэтая пастанова завяршае сабою скончаны цяпер доўгі перыяд панаваньня ў Літве ксяндзоўскіх сутаннаў.

М.

Весткі адусюль.

Крадзяжы ў латвійскім міністэрстве фінансаў.

РЫГА, 18-VII. Латвійскі друк агаласіў сэнсацыйныя выкрыцьці цёмных спраў, якія мелі месца пры гарантаваньні дзяржаваю прыватных крэдытаў. У гэтых справах бралі блізкі ўдзел чыноўнікі крэдытнага аддзелу міністэрства фінансаў.

Справа перададзена пракурору. Дырэктару дэпартаманта прапанована падацца ў адстаўку.

Усеамэрыканскі шахматны турнір.

НЬЮ-ЁРК, 23-7. Скончыўся ўсеамэрыканскі шахматны турнір. Першы прыз атрымаў Капабланка.

Роспуск ангельскага парляманту.

ЛЁНДАН, 23 VII. 6-га жніўня парлямант будзе распушчан на летнія вакацыі.

Гураган над Ганконгам.

ПЕКІН, 21-VII. Над Ганконгам пранеслася надзвычайна моцная бура, якая выклікала разводзьдзе. Разьводзьдзе цягнулася 24 гадзіны. Падзёмная вада прарвала асфальтавы брук, умыла тратуары, разбурыла трамвайныя шляхі і тэлеграфныя і тэлефонныя слупы. Ад маланкі загарэлася некалькі дамоў. Забіта 5 чалавек.

Англа-вэнгерскі гандлёвы ўгавор.

ЛЁНДАН, 24-VII. Ангельскі міністр замежных спраў Чэмбэрлен і вэнгерскі пасланьнік у Лёндане падпісалі новы англа-вэнгерскі гандлёвы ўгавор.

Мэксіканскія папы на абарону рэлігіі.

МЭКСІКА, 24-VII. Арыштаваны арцыбіскуп Мэксікі і біскуп мэксыканскага штату Табаска. Іх абвінавачваюць у заклiку да мэксіканскіх каталікоў зрабіць эканамічны націск на ўрад, з мэтаю дамагчыся зьмены новага закону аб становішчы царквы ў Мэксіцы.

Мэксыканскі прэзыдэнт Кайёс забараніў выкладаць рэлігію ва ўсіх школах.

Знатныя фальшываманэтчыкі.

ПАРЫЖ, 22 VII. У Ніццы арыштавана міжнародная зграя фальшываманэтчыкаў, якія падраблялі даляры. Зграя мела сваіх прадстаўнікоў ва ўсіх буйных цэнтрах Эўропы. На чале яе стаяў былы расейскі барон Штольвіг.

Нячуваная сьпёка ў Амэрыцы.

ВАШЫНГТОН, 23-7. У Паўночнай Амэрыцы заўважаецца новая хваля гарачыні. Зарэгістравана больш 100 выпадкаў сьмерці ад сонечнага ўдару. У Вашынгтоне тэмпэратура дасягнула 40 градусаў у цяні.

Марская праграма Францыі.

Вашынгтонскае марское паразуменьне галоўных імпэрыялістычных дзяржаў сьвету ў 1922 г. замацавала гэткія суадносіны паміж таннажам галоўных ваенных флётаў: ангельскі—5, амэрыканскі—5, японскі—3, французскі—1,75 і італьянскі—1,75. Ужо з гэтых лічбаў відаць, што французскі ваенны флёт ня можа ставіць перад сабою тых вялікіх імпэрыялістычных заданьняў, якія ставяць перад сабою флёты першых трох дзяржаў: змаганьне за ўладу над акіянамі і—у першую чаргу—над Вялікім акіянам, на ўзьбярэжжах якога дасьпяваюць цяпер вялізарнейшыя праблемы людзкасьці і падставы да грандыёзьнейшых ваенных катаклізмаў будучыны.

Заданьні французскага флёту непараўнана больш скромныя. Ён можа мець значэньне толькі ў Эўропе і недалёка ад Эўропы. Галоўныя заданьні яго маюць абаронны характар: 1) абарона ўзьбярэжжа Францыі і 2) абарона марскіх зносінаў паміж Францыяй і яе паўночна-афрыканскімі і сярэдня-афрыканскімі калёніямі, якія становяцца ўсё болей і болей важнымі дзеля Францыі як у ваенных, так і ў гаспадарчых адносінах, якія становяцца як-бы паўднёвым працягам самае Францыі (што не перашкаджае апошнім весьці барацьбу за сваё вызваленьне ад французскага імпэрыялізму: Мароко, Сірыя).

Гэтыя заданьні французскага флёту тлумачаць характар будаўніцтва, якое вядзецца французскім марскім міністэрствам. Францыя не будуе дрэднотаў, вялізных і дарагіх махінаў. Яе ўвага зьвернута на больш дробныя і больш рухавыя тыпы караблёў: крэйсэры, мінаносцы, контр-мінаносцы, а таксама на падводныя лодкі.

Вялікаю перашкодаю ў разбудаваньні французскага флёту зьяўляюцца хворыя французскія фінансы, бязупынны спад франку і частыя зьмены ўрадаў. Тым ня менш судабудаўнічая праграма 1922 г. паступова праводзіцца ў жыцьцё, і першая частка яе ўжо выканана. Цяпер Францыя пераходзіць да ажыцьцяўленьня другое часткі праграмы, якая павінна быць выканана да 30 чэрвеня 1930 году: 1 крэйсэр, 8 контр мінаносцы, 4 мінаносцы, 1 падводны крэйсэр, 1 падводная лодка 1-ай клясы, 1 падводная лодка дзеля закладваньня мінаў, 2 караблі —зборні нафты, 1 школьны карабель.

Кошт ажыцьцяўленьня гэтае праграмы аблічаны на 958 млн. залатых франкаў, якія павінны быць патрачаны ў такія тэрміны:

1926 г.	—	11.210.000	зал. фран.
1927 »	—	154.050.000	» »
1928 »	—	310.750.000	» »
1929 »	—	310 850.000	» »
1930 »	—	172.040.000	» »

Гэтая праграма была зацьверджана парляментам вялікай большасьцю--415 проціў 145—галасоў. Кепскае становішча дзяржаўных фінансаў не затрымлівае французскіх мілітарыстаў. Прынятую праграму марское міністэрства называе мінімумам, ніжэй якога спускацца нельга без пагрозы самаму існаваньню французскага ваеннага флёту. Па пляну 1912 г. агульны таннаж ваеннага флёту Францыі павінен быў дасягнуць 883.000 тоннаў. У сапраўднасьці пры пачатку вайны французскі флёт меў 797.000 тоннаў. Дзеля хуткага поступу ваенна-марское тэхнікі караблі цяпер хутка «старэюць». робяцца неадпаведнымі навейшым вымаганьням і іх прыходзіцца выключаць з дзейнага флёту. Шляхам такога „старэньня“ французскі ваенны флёт без энэргічнае судабудаўнічае дзейнасьці можа зьвесьціся к 1932 г. да 126.000 тоннаў. Гэтак кажуць ваенна-марскія спэцыялісты.

Дзеля гэтага Францыя стаіць перад выбарам: альбо зусім адказацца ад ваенна-марскога імпэрыялізму, ад канкурэнцыі з флётамі іншых дзяржаў, альбо разбудоўваць свой флёт, не зважаючы ні на якія цяжкасьці ў дзяржаўных фінансах. Французскія мілітарысты выбіраюць апошняе і, хоць Францыя стаіць на краі поўнага фінансавага банкруцтва, трэбуюць усё новых асыгнаваньняў на флёт, каб не адставаць ад іншых.

Але ж нельга не адстаць ад такіх, напрыклад, Злучаных Штатаў ці Англіі, якім Францыя павінна выплачваць вялікія сумы ў рахунак сваіх даўгоў і якія могуць весьці будаваньне сваіх флётаў на грошы, атрымліваемыя ад Францыі.

М. С.

У Саюзных Рэспубліках.

АБ'ЯДНАНЫ ПЛЕНУМ ЦК І ЦКК УсеКП(б).

Інфармацыйнае паведамленьне.

МАСКВА, 24-VII. 14-23 ліпеня адбываўся аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК УсеКП(б) з удзелам сяброў цэнтральнае рэвізійнае камісіі. Пленум абмеркаваў шмат значных пытаньняў агульна-дзяржаўнага і гаспадарчага будаўніцтва, унутрыпартыйнага жыцьця і становішча рабочых, у асобку, аб выніках перавыбараў саветаў, аб кватэрным будаўніцтве і хлебазагатоўках на бягучы год.

Пленум заслухаў даклад ЦКК аб тым, што пасьля 14-га зьезду партыі былі выпадкі нарушэньня некаторымі сябрамі партыі з кіраўнічага апарату (Лашэвіч, Зіноўеў і інш.) пастаноў 10-га і 14-га зьездаў партыі аб захаваньні адзінства ў шэрагах партыі, а таксама аб сувязі фракцыйнае працы з апаратам ІККІ, які працуе непасрэдна пад кіраўніцтвам сябра палітбюро ЦК Зіноўева.

Па гэтым пытаньні пленум ухваліў рэзалюцыю, якую прапанаваў прэзыдыум ЦКК, а ўласна: **зьняць т. Зіноўева з пасады сябра палітбюро ЦК і выключыць т. Лашэвіча з складу кандыдатаў у сябры ЦК.** Замест т. Зіноўева **пленум абраў сябрам палітбюро т. Рудзутака** і пашырыў склад кандыдатаў у сябры палітбюро да 8-мі чал., зацьвердзіўшы **наступны склад кандыдатаў у сябры палітбюро: Пятроўскі, Угланаў, Арджанікідзе, Андрэяў, Кіраў, Мікаян, Кагановіч і Каменеў.**

Заслухаўшы паведамленьне палітбюро аб пастановах, ухваленых ім у зьвязку з апошнімі міжнароднымі падзеямі (забастоўка ангельскіх вуглякопаў, пераварот у Польшчы, падзеі ў Кітаі і г. д.), пленум адобрыў чыннасьць палітбюро і дэлегацыі УсеКП(б) у ІККІ па міжнародным пытаньні.

Пленум ухваліў **склікаць чарговую ўсесаюзную партыйную канфэрэнцыю ў першай палове кастрычніка 1926 г.**

Пленум даў рашучы адпор новай апазіцыі.

Кіраўнікі апазіцыі—Зіноўеў і Лашэвіч зьняты з кіруючых пасад у партыі.

(З рэзалюцыі пленуму ЦК і ЦКК).

У рэзалюцыі аб'яднанага пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б) па справе Лашэвіча і інш. і аб адзінстве партыі (ад 23 ліпеня г. г. па дакладах т. т. Куйбышава і Ясона) гаворыцца: „Уся наша партыя і яе цэнтральныя органы ЦК і ЦКК заўсёды клапаціліся аб захаваньні адзінства. Партыя на чале з т. Леніным пасьлядоўна адбівала ўсякія праявы фракцыйнасьці. 10-ы зьезд партыі ўхваліў складзеную і прапанаваную т. Леніным рэзалюцыю аб адзінстве партыі. У гэтай рэзалюцыі зьезд зьвяртае ўвагу ўсіх сяброў партыі на тое, што адзінства і зьяднанасьць яе шэрагаў зьяўляецца асабліва неабходным зараз, калі шмат абставін узмацняе хістаньні сярод дробна-буржуазных элемэнтаў краю. Партыя справілася з усімі праявамі фракцыйнасьці, якія былі на 14-м зьезьдзе. 14-ы зьезд асудзіў выступленьне фракцыйнае групы. **Нажаль, апошняя канчаткова не падначалілася пастановам зьезду і далей праводзіць сваю фракцыйную дзейнасьць.** Ніці яе вядуць да апарату ІККІ, на чале якога стаіць сябра палітбюро таварыш Зіноўеў.

Асабліва трэба адзначыць нелегальны фракцыйны сход каля Масквы, які наладзіў працаўнік ІККІ т. Беленькі. Гэтым сходам, наладжаным па ўсіх правілах канспірацыі ня толькі кіраваў працаўнік ІККІ, які быў старшынёю на ім, але на ім выступаў з дакладам кандыдат у сябры ЦК УсеКП(б) т. Лашэвіч, заклікаючы прысутных арганізавацца для барацьбы з партыяй, з абраным ёю ЦК.

Такая чыннасьць новае апазыцыі выклікала ажыўленьне сярод асуджаных партыяй груповак і падштурхнула гэтыя абломкі антыпартыйных і заведама-раскольніцкіх груп на тое, каб ізноў пачаць працу супроць партыі і яе адзінства, абапіраючыся на падтрыманьне новае апазыцыі.

Фракцыйная праца апазыцыі не абмяжоўваецца рамкамі толькі нашае партыі. **Робяцца спробы ўцягнуць у барацьбу апарат ІККІ і праз яго распаўсюдзіць асуджаныя нашаю партыяй погляды апазыцыі ў іншыя братэрскія партыі**, тым самым стварыць глебу, каб супроць УсеКП(б) паставіць замежныя кампартыі.

Ускладаючы адказнасьць за фракцыйную барацьбу на ўсіх сяброў партыі, якія ўзялі ў ёй удзел, партыя ня можа ня лічыць палітычна адказным за гэту раскольніцкую барацьбу кіраўніка апазыцыі на 14-м зьезьдзе, сябра палітбюро ЦК УсеКП(б) т. Зіноўева, аднадумцы якога бяруць самы актыўны ўдзел у фракцыйнай працы і скарыстоўваюць падначальны т. Зіноўеву апарат ІККІ, тым больш, што т. Зіноўеў не зрабіў ніякае спробы асудзіць гэтых сваіх аднадумцаў і адмежавацца ад іх.

Беручы пад увагу ўсё вышэйсказанае, пленум ЦК і ЦКК пастанаўляе:

Лічыць нецярпімым такое становішча, калі фактычнае кіраўніцтва фракцыйнаю барацьбою ажыцьцяўляе адзін з сяброў палітбюро ЦК, і выключыць Зіноўева з складу палітбюро ЦК, папярэдзіўшы адначасна ўсіх апазыцыянэраў, незалежна ад іх становішча ў партыі, што **далейшая іх праца па стварэньню фракцыі, проціпастаўленае партыі прымусіць ЦК і ЦКК дзеля абароны адзінства партыі, зрабіць і ў адносінах да іх адпаведныя арганізацыйныя вывады;**

Прызнаць, што кандыдат у сябры ЦК Лашэвіч, які ўзяў актыўны ўдзел у стварэньні фракцыйнае арганізацыі, накіраванае супроць адзінства партыі, парушыў і абмануў тым самым давер'е партыі, за што заслугоўвае выключэньня з партыі; але, беручы пад увагу ранейшую партыйную чыннасьць Лашэвіча, абвясьціць т. Лашэвічу суровы выгавар з папярэджаньнем, што ўсякаю спробаю далей весьці фракцыйную працу ён паставіць сябе па-за шэрагамі УсеКП(б); выключыць т. Лашэвіча з складу ЦК УсеКП(б) і зьняць з пасады намесьніка старшыні Рэвалюцыйнага Вайсковага Савету, забараніўшы яму ў працягу 2-х гадоў несьці адказную партыйную працу.

Падцьвердзіць пастанову ЦКК ад 12-га ліпеня 1926 г. адносна Беленькага, Шапіры, Васільлевай, Уласава і Болкінай.

Ленінская партыя і ў далейшым не дапусьціць расколу ў сваіх шэрагах і дасьць самы рашучы адпор усякай спробе фракцыйнае барацьбы.

Пленум ЦК і ЦКК заклікае ўсіх сяброў партыі да адзінства, зьяднанасьці і бальшавіцкай дысцыпліны, бо «асноўнаю прадпасылкаю ўсіх посьпехаў бальшавіцкае партыі заўсёды былі: сталёвае адзінства і жалезная дысцыпліна, сапраўднае адзінства шэрагаў на грунце ленінізму».

Савецкі саюз у дні жалобы.

Замест вянка на магілу.

СМАЛЕНСК, 24-VII. Сэсія губвыканкому пастанавіла ўнесьці 1.000 р. у фонд барацьбы з беспрытульнасьцю імя Дзяржынскага.

На далёкім Сахаліне.

АЛЯКСАНДРАЎСК-НА САХАЛІНЕ, 24-VII у дзень пахаваньня Дзяржынскага адбыўся шматлюдны жалобны мітынг. Не зважаючы на позьні час, на мітынг прышлі ўсе прафарганізацыі, мясцовае жыхарства і сяляне з блізкае вёскі.

Пленум гарсавету пастанавіў назваць імем нябожчыка адну з галоўных вуліц гораду.

У Якутыі.

ЯКУЦК, 24-VII. У дзень пахаваньня т. Дзяржынскага ў Якуцку і ва ўсіх акруговых гарадох Якутыі а 12 гадзіне ночы па мясцоваму часу адбыліся жалобныя мітынгі памяці нябожчыка.

На Камчатцы.

ПЕТРАПАЎЛАЎСК-НА-КАМЧАТЦЫ, 26-VII. У дзень пахаваньня т. Дзяржынскага адбыўся жалобны сход гарсавету з удзелам партыйна-прафэсыйных арганізацый, вайсковых часьцей і грамадзян Петрапаўлаўску. Ва ўхваленай рэзалюцыі агульна гарадзкі сход, схіляючы галовы над магілаю пралетарскага правадыра, абяцае ўмацніць справу сацыялістычнага будаўніцтва краю.

Сход выказвае глыбокае спачуваньне Цэнтральнаму Камітэту партыі і ўраду СССР.

Помнік рабкору „Праўды“ Сьпірыдонаву.

МАСКВА, 25-VII. 25-га ліпеня на Нова-Царскім могільніку ў Маскве адбылося адчыненьне помніка забітага ў красавіку 1922 г. рабкору «Праўды», рабочаму фабрыкі быўшага Цындэля тав. Сьпірыдонава. Тав. Сьпірыдонаў быў забіты за выкрываючыя заметкі ў «Праўдзе» быўшым старшынёй заводзкага камітэту фабрыкі Валодзіным. Судом забойца быў засуджаны да 9 год зьняволеньня. На адчыненьні помніку былі прысутны прадстаўнікі ад «Праўды», «Рабочай Газэты» і інш. На помніку ёсьць надпіс: „Рабкору «Праўды» Н. І. Сьпірыдонаву, забітаму 8-га красавіка 1922 г. ад рабкораў «Праўды» і «Рабочай Газэты“.

Утапіўся паэта-камсамолец.

ФЕАДОСІЯ, 24-VII. У часе купаньня патануў камсамольскі пісьменьнік і паэта, супрацоўнік „Молодой Гвардии“ і іншых маскоўскіх часопісаў т. Юры Міцянін (Ю. М.).

Загінуўшаму было 21 год.

Савецкія параходы на рэчках Манголіі.

ВЕРХНЯ УДЗІНСК, 27-VII. Дасягнута згода з Манголіяй наконт абслугоўваньня савецкім дзяржаўным параходзтвам яе горных рэчак Салені і Архона. Па гэтых рэчках устаноўлены 3 параходныя рэйсы ў тыдзень. Зносіны ўжо адчыніліся. Цэны на перавозку грузаў напалову таньней, чым перавоз гужавым транспартам, а дастаўка ў два разы хутчэй.

Посьпехі савецкай авіацыі.

МАСКВА, 24-VII. Сёньня а 8 гадзіне ўвечары ў Маскву з Тэгерану прыляцеў на «самалёце сыстэмы „Р. І.“ авіатар т. Майсеяў. Ён зрабіў пры пералёце Тэгеран—Масква новы сусьветны рэкорд: адлегласьць у 3.100 клм. праляцеў толькі з 3-ма пасадкамі і ў працягу аднаго дню.

Тав. Майсеяў вылецеў з Тэгерану ўчора а 12 гадз. 10 м. ночы, у Баку прыляцеў а 3 г. 20 м. раніцы, на Мінэральныя воды—а 8 г. 30 м. раніцы, а ў Маскву—а 8 г. ўвечары.

Рамонт Ваенна-Грузінскае чыгункі.

УЛАДЫКАЎКАЗ, 26-VII. Рамантуецца ўся Ваенна-Грузінская каляіна. Каля Красцоўскага перавалу аднаўляюцца старыя загародкі, што ахоўвалі каляіну ад завалаў, а таксама ўмацоўваецца бераг Цэрака. Пасьля сканчэньня рамонту будзе магчым рух між Уладыкаўказам і Тыфлісам.

Сібірскі вугаль.

ТОМСК, 26-VII. Ленінскія капальні за 3 кварталы бягучага году далі 217,704 тоны вугалю.

У апошні час.

„Няўжо-ткі Кук і Сьміт пойдуць на ўступкі?“

ЛЁНДАН, 26-УП. Член выканаўчага камітэту фэдэрацыі гарнякоў Паўднёвага Уэльсу Горнэр зьмясціў у „Сэндэй Іоркер“ (газэта левага крыла рабочага руху) артыкул, у якім заяўляе: „Найгоршае з усіх умоў прапануюць пэркоўнікі. Кук і Сьміт павінны мець на ўвазе, што гарнякі ішлі за імі да цяперашняга часу ня дзеля іх асабістых якасьцяй, а дзеля таго, што згодна былі з іх палітыкай. Няўжо-ткі Кук і Сьміт пойдуць на ўступкі пасьля тых мук, якія мы перанесьлі».

Выезд другой нямецкай дэлегацыі ў ССРР.

БЭРЛІН, 26-УП. Праз Штэцін у СССР выехала другая нямецкая рабочая дэлегацыя. З прычыны новых заяваў на паездку, лік членаў дэлегацыі павялічыўся за апошнія дні да 58 чал., з якіх, апрача 3 перакладчыкаў, сацдэм. 47, комуністаў 10, членаў сялянска-сацыялістычнай партыі 7 і 4 беспартыйныя. Перад ад'ездам дэлегацыя паслала ліст рабочым і сялянам СССР, у якім дзякуе за запрашэньне дзеля вывучэньня ўмоў жыцьця ў Савецкім Саюзе і выказвае глыбокае спачуваньне з прычыны цяжкай утраты СССР у асобе нябожчыка Дзяржынскага, аднаго з самых здольных правадыроў.

Помнік на могілках дзекабрыстаў.

ЛЕНІНГРАД, 26-УП. 25 ліпеня зроблена закладка помніка на могілках павешаных дзекабрыстаў: Пэрселя, Рылеева, Кахоўскага, Бястужава-Руміна і Мураўёва-Апостала. Закладка зроблена на паўночна-заходняй частцы выспы Галадая, дзе, па сьцьвярджэньню гісторыкаў, яны былі пахаваны. Ва ўрачыстасьці прымалі ўдзел дэлегацыі фабрык і заводаў, вучні, шматлікія групы працоўных, піянэрскія арганізацыі.

Якімі льготамі карыстаюцца па сельскай гаспадарцы б. чырвонаармейцы і іх сем'і.

У зборніку законаў і загадаў ураду БССР (№ 25 за 1926 год) абвешчана інструкцыя па прымяненьню Кодэксу Законаў аб льготах для чырвонаармейцаў і ўсіх вайсковых служачых Чырвонай Арміі і Флёту. Кожнаму чырвонаармейцу і вайсковаму служачаму карысна і неабходна ведаць добра ўсе тыя льготы, якія дае яму савецкая ўлада за яго працу па ахове заваёваў Кастрычнікавай рэвалюцыі.

У галіне сельскай гаспадаркі і працоўнага землякарыстаньня даюцца наступныя льготы:

1. Увесь час, калі чырвонаармеец служыць у войску, зямля, якая прыходзіцца на яго долю, захоўваецца за тым дваром, членам каторага ён лічыцца. Гэта знача, што пры ўсякім разьмеркаваньні, як пры земляўпарадкаваньні, так і пры надзяленьні двара зямлёю з запаснога фонду, чырвонаармеец лічыцца членам двара і на яго долю даецца зямля як і на ўсіх іншых членаў (дарослых).

2. Чырвонаармеец у час знаходжэньня ў войску мае права трэбаваць сямейнага падзелу на тых-жа правох, як і кожны другі член двара. Калі разьдзел двара здбываецца ў адсутнасьці чырвонаармейца, дык неабходна яго пісьмовая заява аб тым, каго ён лічыць сваім прадстаўніком пры разьдзеле, да якога павінна адыйсьці зямельная доля чырвонаармейца.

3. Райвыканкомы пры рэгістрацыі сямейных падзелаў павінны сачыць за тым, каб правы чырвонаармейца ня былі парушаны. У тыднёвы тэрмін пасьля рэгістрацыі падзельнай запісі, райвыканком павінен паслаць чырвонаармейцу падрабязныя зьвесткі аб падзеле, у тым выпадку, калі ён пры гэтым падзеле адсутнічаў. Калі зямельныя камісіі разглядаюць спрэчныя справы аб падзелах двара, яны таксама павінны, высьветліўшы налічча чырвонаармейцаў у складзе двара, імкнуцца да аховы яго інтарэсаў.

4. Пры разьмеркаваньні зямель запаснога фонду чырвонаармейцы і іх сем'і надзяляюцца ў першую чаргу, калі ўсе іншыя абставіны будуць у іх аднолькавыя з другімі грамадзянамі, маючымі права на надзяленьне зямлёю.

5. Такая ж перавага даецца чырвонаармейцам і пры атрыманьні хадайніцкіх дакумантаў на перасяленьне. Пры самым перасяленьні для сем'яў вайсковых служачых устанаўляецца акрвыканкомамі па ўказаньню Наркамзему асобая чарга.

6. Крэдыт, прызначаны на аплату работ па земляўпарадкаваньню, даецца ў першую чаргу вайсковым служачым і іх сем'ям. Таксама ў першую чаргу для іх праводзіцца і бясплатнае земляўпарадкаваньне, у тым выпадку, калі сям'я будзе прызнана падлягаючай звальненьню ад платы наогул.

7. Усе спрэчкі аб зямлі паміж гаспадаркамі, калі ў складзе іх ёсьць чырвонаармейцы, павінны разглядацца зямельнымі камісіямі ў тэрміновым парадку.

8. Земляўпарадкаваньне па хадайніцтву гаспадарак, у складзе якіх ёсьць вайсковыя служачыя, пачынаецца ў першую чаргу перад другімі такімі-ж хадайніцтвамі. Для выкананьня ўжо падгатаваных земляўпарадкаўчых спраў акрземаддзелы павінны ўстанаўляць асобую чаргу і праводзіць іх пераважна перад іншымі такімі-ж справамі.

9. Лясныя матар'ялы адпускаюцца на ільготных умовах з паніжэньнем таксы ад 30 да 75 проц. У выключных выпадках гэта паніжэньне можа быць даведзена да бясплатнага водпуску лесу, у залежнасьці ад сацыяльнага становішча сям'і вайсковага служачага, пасьля прадстаўленьня пасьведчаньня камітэту сялянскай узаемадапамогі. Гэтае пасьведчаньне павінна быць падцьверджана райвыканкомам. Самае паніжэньне платы робіцца ў залежнасьці ад налічча сум асыгнаваных на льготы і бясплатны водпуск лесу. Азначаныя льготы па водпуску лесу прадстаўляюцца райвыканкомамі ў межах сум, якія адпускаюцца кожны год для гэтай мэты.

10. У выпадку, калі на жывёлу здарыцца якая-небудзь пошасьць, і гэтая жывёла забіваецца (згодна арт. 97 Вэтэрынарнага Статуту БССР), дык грашовая ўзнагарода даецца ў першую чаргу сем'ям вайсковых служачых. Уся вэтэрынарная лекавая дапамога даецца ў першую чаргу і бясплатна. Таксама бясплатна выдаюцца і ўсе мэдыкамэнты, калі апошнія ёсьць у распараджэньні вэтэрынарнай установы.

11. Сельска-гаспадарчыя машыны адпускаюцца з пракатных пунктаў на сталы тэрмін, у першую чаргу, з паніжэньнем таксы за пракат на 50 проц. У выпадку, калі райвыканком ці камітэт узаемадапамогі пасьведчаць, што сям'я вайсковага служачага знаходзіцца ў надта дрэнным матар'яльным становішчы, дык інвэнтар з пракатных пунктаў выдаецца ў карыстаньне бясплатна.

12. Пры ўстанаўленьні бясплатнай ачысткі насеньня для ўсіх катэгорый землякарыстальнікаў, сем'ям вайсковых служачых ачыстка і сартыроўка робяцца ў першую чаргу.

13. Льготнае карыстаньне бугаямі і жарабкамі злучных пунктаў прадастаўляецца ў першую чаргу і са скідкай у 30 проц. Для бядняцкіх гаспадарак вайсковых служачых, па пасьведчаньнях камітэтаў узаемадапамогі, скідка даецца ў 50 проц.

14. Там, дзе бярэцца плата за рэгістрацыю племяннай жывёлы, сем'і вайсковых служачых плацяць 50 проц. таксы, а бяднейшыя, па пасьведчаньню камітэту ўзаемадапамогі, зусім асланяюцца.

15. Усе заатэхнічныя мерапрыёмствы, якія праводзяцца зямельнымі ўстановамі за кошт дзяржаўнага бюджэту, як, напр., паказальнае кармленьне жывёлы і перабудова двароў для жывёлы, пры якіх раздаецца бясплатна інвэнтар, рэчы абсталяваньня, моцныя кармы, а таксама ўзмацняецца агранамічная дапамога наогул,—праводзяцца ў першую чаргу ў гаспадарках вайсковых служачых.

Апроч пералічаных вышэй льгот, усе асобы каманднага складу, звольненыя ў бестэрміновы водпуск і праслужыўшыя ў Чырвонай арміі ня менш 5-ці гадоў, а маючыя ордэн Чырвонага Сьцягу незалежна ад тэрміну службы, —задавальняюцца бясплатным лесам на пабудову і надзяляюцца зямлёю з запаснага фонду, калі яны пададуць аб гэтым хадайніцтва на працягу году з дню звальненьня і прадставяць доказы таго, што да паступленьня ў армію працавалі ў сельскай гаспадарцы. Гэта апошняя льгота ў выключных выпадках, па асобых кожны раз пастановах зямельных устаноў, можа давацца і тым асобам каманднага складу, якія хоць і не займаліся да паступленьня на вайсковую службу сельскай гаспадаркай, але праслужылі ў Чырвонай арміі ці флёце ня менш шасьці гадоў.

П.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Асьветная справа.

Ці патрэбны раённыя настаўніцкія курсы?

Вопыт леташняга году паказаў, што тыя кароценькія курсы ў раёнах, дзе яны адбыліся, далі значныя вынікі. Вось хоць-бы разгляд такіх пытаньняў, як сутнасьць комплекснага выхаваньня, знаёмства з новымі мэтадамі і прыёмамі выкладаньня, практычныя лекцыі па комплекснай сыстэме і інш. Гэта вельмі неабходныя рэчы для настаўніцтва.

Вось і сёлета заканчваюцца настаўніцкія курсы па акругах. Сябры, якія былі на курсах, атрымалі каштоўныя веды. Частку гэтых ведаў яны, бязумоўна, павінны перадаць іншым настаўнікам. Разьлічваць, што яны могуць перадаць гэтыя веды зімой у гуртках па перападрыхтоўцы, ня можна. Вопыт паказаў, што зімой настаўнік надта перагружаны працай і, падругое, адлегласьць перашкаджае заняткам у гуртках. А, праўду кажучы, шмат яшчэ ў глухіх кутках ёсьць настаўнікаў, якія яшчэ мала знаёмы з новым выкладаньнем.

Літаратура, якая ёсьць у школах, без жывога папярэдняга тлумачэньня мала дае карысьці. Напрыклад: што могуць даць розныя схэмы і табліцы па комплекснай сыстэме настаўніку, зьмешчаныя ў часопісі «Асьвета», які ня меў папярэдняга жывога тлумачэньня, ня бачыў практычнае лекцыі па комплекснай сыстэме? Зразумела, што яны яму скучныя.

А таму 2 х-тыднёвыя курсы настаўнікаў у раёне сёлета неабходны больш за ўсё. На гэта неабходна зьвярнуць максымум увагі. Раённыя курсы дадуць магчымасьць хутчэй зрабіць нашу школу новай, марксыцкай школай.

Махавік.

Школьныя бібліятэкі.

(Слуцак).

Пры кожнай сямігодцы ёсьць бібліятэкі. Самай найбольшай па колькасьці зьяўляецца бібліятэка пры 1-й сямігодцы. Гэта не зьяўляецца дзіўным, бо кніжнае багацьце данай сямігодкі спадчына былўшай гімназіі, якая існавала некалькі стагодзьдзяў.

Праўда, за часы грамадзянскай вайны частка гэтага багацьця зьнішчана, частка раскрадзена. Але і тое, што захавалася, зьяўляецца вялікай каштоўнасьцю.

Сярод кніг для малодшага ўзросту ёсьць многа парваных, і некаторыя не адпавядаюць па свайму зьместу сучаснасьці. Сярод поўных збораў твораў расейскіх клясыкаў не хапае асобных томаў, што зьмяншае іх каштоўнасьць. За апошнія гады бібліятэка папаўнялася слаба, дзякуючы чаму сучасных кніг вельмі мала. Нязначны лік і беларускіх кніг.

У іншых школах бібліятэкі па ліку кніг ужо значна меншыя. Большасьць з іх набывалася толькі ў апошнія часы, дзякуючы чаму ў іх ужо больш сучаснай літаратуры. Каштоўнымі зьяўляюцца бібліятэкі III і IV сямігодак, якія набываліся ў працягу апошніх дзесяцёх год. Пры гэтых школах у бібліятэцы ўжо шмат і беларускіх кніг, хоць няма ўсіх выданьняў, якія вышлі апошнія гады. Найбольш беларускіх кніг у бібліятэцы пры II-й сямігодцы, дзе ёсьць усе выданьні.

Галоўная перашкода ў набыцьці кніг —адсутнасьць сродкаў, з прычыны чаго бібліятэкі папаўняюцца кнігамі вельмі кепска. На гэта трэба зьвярнуць увагу, бо недахват у кнігах служыць моцным тормазам у школьным навучаньні.

П. А.

Падрыхтоўка да сельска-гасп. падатку.

Вучот аб'ектаў абкладаньня.

(Случчына).

Праца па вучоту аб'ектаў абкладаньня ў акрузе ўжо закончана. Працаўнікі акруговага грашовага аддзелу (у часе вучоту) зрабілі аб'езды па ўсіх районах. Але трэба адзначыць, што, ня гледзячы на ўважлівае інструктаваньне раённых і сельскіх інструктароў на мясцох, было ўсё-такі шмат нявыразных тлумачэньняў. Ня ўсюды былі правілова ўлічаны земляробскія заработкі. Пасьля аб'езду недахопы былі зьнішчаны.

Дакладчыкі на сходах былі добра знаёмы з новымі законамі абкладаньня— партыйцы. Даклады праводзіліся ў выглядзе гутарак. На партыйных сходах было шмат сялян. Вучотныя камісіі таксама сьвядома адносяцца да працы і, па магчымасьці, стараюцца зрабіць правільны вучот аб'ектаў ападаткаваньня, асабліва неземляробскіх даходаў.

Наогул, сёлета наглядаюцца сьвядомыя адносіны сялянства да падатку і жаданьне дапамагчы выпрацаваць цяжкую адпаведную працу.

Селькор Д.

Як у нас прашоў вучот.

(Цешкаўскі сельсавет, Мазырскай акр., Нараўлянскага р.).

Вучот аб'ектаў абкладаньня ў нас пачаўся 1-га ліпеня. Аб часе і парадку вучоту г-не былі шырока абвешчаны праз сходы і апавяшчэньні. Перад вучотам была збудавана камісія, якая праводзіла ўсю працу. Сёлетні вучот вельмі адрозьніваўся ад мінулага году тым, што ўчытваўся толькі засеў. Праўда, такі вучот вельмі спадабаўся сялянам-незаможнікам, але заможныя сяляне падрыхтавалі так глебу, што пры вучоце большасьць падтрымлівала іх. Сам па сабе вучот прашоў-бы вельмі добра, каб ня было такіх здарэньняў: пахаць не абмерана, і яе вельмі лёгка ўтаіць; раскарчоўкі лясьніцтвам ня ўзяты на ўчот, ня дадзены весткі ў сельсавет аб ліку выдзераў; пабочны прыбытак не падлічан. Са ўсяго гэтага вышла так, што шмат зямлі (засеву) і пабочнага заработку было ўтоена. Тыя г-не, якія ня маюць выдзераў і пабочнага заработку, вельмі нездаволены вучотам, але выявіць утаіўшых баяцца.

Груша.

ПЕРШЫ ЗАЛІК.

Паказальная авіяхімічная атака 17 ліпеня.

(*Ліст з Магілёва*).

На суботу была назначана атака, а расклееныя па вуліцах афішы пасеялі ў горадзе трывогу яшчэ з панядзелка.

— Ці чулі? Газ пушчаць зьбіраюцца...

— У Менску ад газу гэтага сотня людзей задушылася...

— Газу, бачыш, загатовіць наказана—электрычную станцыю ўзрываць будуць...

Забалбаталі вольныя абывательскія языкі.

Нават шмат хто з рабочых і служачых, перабльытаўшы паказальную дэманстрацыю „газавае атакі“ з атакай запраўднай, прыслухоўваліся да абывательскае драбядзені і ўсур'ёз паддаваліся паніцы.

Адозва гарадзкога савету да грамадзян, якая зьявілася ў чацьвер, крыху спыніла абывательскую агіткампанію. Але трывога сярод жыхароў канчаткова так і ня зьнікла.

Напалоханыя сваёй ўласнай балбатнёй, многія з іх кінуліся ў пятніцу наўцекі з гораду—у Быхаў, Шклоў, Дашкаўку і ў бліжэйшыя да гораду вёскі.

Тымчасам „Авіяхім“ спакойна рабіў сваю справу, сур'ёзна рыхтуючыся да барацьбы з небясьпекаю.

Па прафсаюзах і прадпрыёмствах сабраліся каманды. Практыкаваліся надзяваць супроцьгазавыя маскі. Наладжвалі конкурсы на хуткасьць, на дужасьць дыхальных органаў. Знаёміліся з формамі газавае атакі.

У суботу, з паўдня, па вуліцах гораду прыкметна павялічыўся вулічны рух.

Савет „Авіяхіму“ абярнуўся ў штаб авіяхімабароны. І, нібы да праўдзівага штабу, у момант запраўднае небясьпекі пачалі зьбірацца на пляцоўку, што ля акрземаддзелу, каманды „падрыўнікаў“ і „маскіроўшчыкі“, дабраахвотнікі з ячэек „Авіяхіму“, аўтамабілі і аўтабусы і нават кавалярысты з маскамі праз плячо для сябе і сваіх коняў.

Нібы ў штабе, загудзеў палявы тэлефон, і хутка адна за аднэй пачалі адыходзіць да прызначаных вучасткаў машыны, нагружаныя людзьмі і мяшкамі з выбуховымі дымовымі матар'яламі.

А калі закончыліся апошнія падрыхтаваньні, загудзелі нязвычайна званы, закрычалі трывожна завадзкія гудкі, і пачалася атака.

Шалёна ляскочучы адыходзяць ад штабу аўтамабілі са штабістамі ў супроцьгазавых масках. Можна заўважыць, як узбураны камэндант аддае апошнія распараджэньні.

Другі набат, другія трывожныя гудкі, і з-за рагоў і скрыжаваньняў вуліц, з пляцоў—папёр на вуліцы спачатку лёгкі дымок, а пасьля з шумам і грукатам пашлі гуляць клубы дымовае заслоны.

Перш атуляюць яны Першамайскі. Але лёгкае парываньне ветру, і дымовая заслона расьсеяна.

На вуліцах усе ў супроцьгазавых масках. Праз вялікія акуляры, падміргваючы, пасьмейваюцца адзін аднаму „авіяхім-навічкі“. Сур'ёзна і паважна папраўляюць маскі чырвонаармейцы і таварышы з штабу.

Штаб бязупынна трымае сувязь з раёнамі. Вось, задыхаўшыся, пад'яжджае матацыкліст—гэта з Лупалава. Вось нехта ў масцы хутка нясецца на вэлёсыпэдзе, праз маску цяжка пазнаць—зараз ён штабіст, а яшчэ раніцою—сэкратар аднаго з прафсаюзаў.

Атака скончана.

Са штабу выяжджае санітарны аўтамабіль, прыбраны флажкамі „Чырворага Крыжу“, каб абсьледаваць „атручаныя газам раёны“. На кожным стыку вуліц спыняецца і пытаецца, ці няма пацярпеўшых.

Іх няма. Атака, аказваецца, мінула бяз усякіх ахвяр. Сваячасна ўжытыя меры перасьцярогі прышліся ў пару.

Мімаволі здаў Магілёў першы залік па прадмету практычнае ваенізацыі.

О.

Савецкае будаўніцтва у Бабруйшчыне.

„Шэсьць гадоў прашло з таго моманту, як Савецкая Беларусь вызвалілася ад уціску варшаўскіх паноў. Першыя гады праца была накіравана на ліквідацыю белапольскіх шаек і на ўтрыманьне ад поўнай разрухі гаспадаркі. І толькі апошнія тры гады зьяўляюцца гадамі будаўніцтва. Ня гледзячы на такі кароткі тэрмін, ужо ёсьць вялікія дасягненьні.

Возьмем сельскую гаспадарку. Тут мы бачым, што да рэвалюцыі было палявых угодзьдзяў 225.170 дзес., а ў сучасны момант—251.715 дзес., Апрача гэтага, ёсьць яшчэ 82.156 дзес., госфонда, які вызначан да разьмеркаваньня. З 1924 году заўважваецца шпаркае павялічэньне жывёлы, колькасьць якой ужо перашагнула даваенны час. Галоўным чынам заўважваюцца дасягненьні ў галіне земляўпарадкаваньня. За ўвесь час да рэвалюцыі было земляўпарадкавана толькі 64 296 дзес., а пры савецкай уладзе —105.636 дзес. Агранамічная дапамога таксама значна ўзрасла. Да рэвалюцыі ўсю акругу абслугоўваў толькі адзін агроном, а ў сучасны момант толькі па раёнах налічваецца 36 аграномаў

Заўважваецца шпаркае разьвіцьцё прамысловасьці, павялічылася колькасьць рабочых. Расьце з году ў год прадукцыйнасьць працы. Пашыраецца саматужная прамысловасьць, якая зьяўляецца падмогай нашай прамысловасьці наогул у сэнсе вытворчасьці тавараў.

У культурных адносінах рост за 6 гадоў вялізарны. Да рэвалюцыі ў акрузе было 226 школ, зараз—474, школы,—павялічэньне больш, чым у два разы. Растуць паліт-асьветныя ўстановы, чаго да рэвалюцыі ня было і не магло быць; цяпер у акрузе працуюць 63 хаты-чытальні, 12 нардамоў 4 дамы селяніна, 21 клюб, 35 лікпунктаў, кінаперасоўкі і г. д.

Лекавая сетка таксама намнога пашырылася: цяпер у акрузе 27 ўрачэбных пунктаў і 18 фэльчарскіх. Мэдыцынскага пэрсоналу па акрузе, ня лічачы гораду,—112 чалавек.

І. Ляўковіч.

М-ка Старобін, Случчына.
23-VII—26 году.

ПЧАЛЯРСТВА ЧЭРВЕНШЧЫНЫ.

Значныя колькасьць лясных абшараў у раёне дае магчымасьць адрадзіцца пчалярству ў Чэрвешчыне, якое канчаткова заняпала за часы войн. Раней налічвае 202-х зямцоў з 812 сем'ямі пчол, з іх калодных 788 і рамовых 24 шт. Па ліку вульляў на першым месцы стаяць Лядзежскі і Дамавіцкі сельсаветы. Тут маюцца гаспадары, якія налічваюць па 17 калод пчол (Ст. Рэчкі, Ляпз. с.-с.).

У Чэрвенскім музэі маецца мадэль рамовага вулля сыстэмы „Дадан-Блата», якім для ўзору карыстаецца жыхарства. Зямцы вядуць сваю працу паасобку, прымітыўным чынам, адсюль і малы прыбытак, так: калодны вулей у сярэднім дае 20 фунт., рамовы 1 пуд мёду. Ня маючы мажлівасьці ў здзіночку дабываць патрэбныя прылады, карыстацца рэгулярнымі ўказаньнямі, Руднянскі сельсавет падняў пытаньне аб арганізацыі пчалярнага таварыства.

Райаграномы ня могуць удзяляць належнай увагі гэтай важнай галіне сельскай гаспадаркі, а аб інструктары Акрзу штосьці ня чуваць.

Грунт для аднаўленьня пчалярства ў Чэрвеншчыне ёсьць, трэба толькі гэта пытаньне паставіць у чаргу дня, прымаючы пад увагу і тое, што ў далёкія старажытныя часы Чэрвенскі мёд. (б. Ігуменскі) па якасьці ніколькі ня ўступаў вядомым польскім і літоўскім мёдам, аб чым гаворыць і былы гэрб г. Ігумена: на блакітным полі срэбны куст красак абкружаюць пяць залатых пчол, якія зьбіраюць мёд.

Н.

З вясковых лістоў.

Перасяленьне ў Сібір.

(Случчына).

Ад Случчыны ў Сібір накіравана 4 хадакі ад 20 сем'яў для агляду мясцовасьці пад пасяленьне. Далейшая адпраўка хадакоў прыпынена з-за малай колькасьці адпушчанага зямельнага фонду.

На атрыманую летась у Сібіры зямлю адпраўлена канчаткова 18 сем'яў (115 душ).

П.

Зьнішчаюць лес.

(Калінінская акр.).

Каля вёскі Чарноўка ёсьць каля 30 дзес. лесу, які зараз нельга назваць лесам.

Да перадачы гэтага лесу сялянам тут сталі вялікія сосны, дубы, бярозы ды інш, а зараз—застаўся хварост: усё вырубілі без разбору і бяз толку. Рубалі і тыя, каму лес зусім быў непатрэбны.

Цікава, як глядзіць на гэту справу сельсавет?

Гаруи.

Рабочае і прафэсыянальнае жыцьцё.

Як разьмеркаваць фонды на палепшаньне быту.

(У парадку абмеркаваньня).

У самым хуткім часе перад прафэсыянальнымі і гаспадарчымі органамі стане пытаньне, як разьмеркаваць фонды, прызначаныя для палепшаньня быту рабочых і служачых. Гэтае вельмі важнае і сур'ёзнае пытаньне патрабуе самых удумчывых і чулых адносін; да яго трэба падыходзіць вельмі асьцярожна і бесстароньне. Некаторыя ўстановы (як напр., Управа Дзярж. Гандлю) і прадпрыёмствы ўжо скарыстоўваюць у якасьці выдачы авансу гэты фонд, пасылаючы сваіх працаўнікоў на курорты і ў дамы адпачынку. Вырашэньне пытаньня аб разьмеркаваньні спэцфонду, звычайна, выклікае спрэчкі і непаразуменьні. Праф-органы цягнуць у адзін бок, гаспадарчыя органы—у другі, і ў вогуле калектыў, як гэткі, не заўсёды бывае задаволены.

Вядома, калектыў не заўсёды бывае правы, бо шмат працаўнікоў лічаць, што найлепшым вырашэньнем пытаньня будзе—проста ўзяць увесь спэцфонд і падзяліць пароўну паміж усімі супрацоўнікамі тае ці іншае ўстановы або прадпрыёмства. Гэта нездаровы ўхіл і гэтага трэба сьцерагчыся, бо якія-небудзь 20-30 рублёў ня могуць палепшыць быту і эканамічнага становішча рабочага і служачага.

Са спэцфонду трэба вылучыць частку грошай на кватэрнае будаўніцтва, на культурныя патрэбы, на пасылку больш нядужых на курорты і ў дамы адпачынку і г. д. Гэта больш правільны і карысны спосаб разьмеркаваньня фонду.

Але ёсьць яшчэ адна галіна, на якую канешна патрэбна вылучыць пэўны процант фонду—гэта **касы ўзаемадапамогі**. Гэтыя арганізацыі ўжо ня новыя і гаварыць аб значэньні і ролі кас узаемадапамогі зараз ня прыходзіцца.

Але, нажаль, дзейнасьць іх не заўсёды праходзіць нармальна і дзелавіта, не заўсёды ўдаецца задаволіць просьбы, не заўсёды ў касе ёсьць грошы, каб можна было выдаць належную пазыку.

Зараз гэта пытаньне зрабілася яшчэ больш вострым, набыло яшчэ больш балючыя формы. Ва ўсіх прадпрыёмствах і ўстановах БССР, у зьвязку з рэжымам эканоміі, праводзіцца самая суровая палітыка ў адносінах да авансаў. Ва ўсіх установах спынілі выдачу авансаў, але мала гэтага—шмат якія гаспадарчыя ўстановы бязьлітасна вылічваюць з заработку авансавую запазычанасьць. Гэткае становішча яшчэ больш настойчыва, больш рашуча высоўвае карысную ролю кас узаемадапамогі. Патрэбны сродкі для дапамогі рабочым і служачым, і толькі каса ўзаемадапамогі можа зьдзейсьніць тут сваё прызначэньне.

І вось тут паўстае пытаньне **аб вылучэньні часткі спэцфонду ў касы ўзаемадапамогі.** Гэта будзе самы лепшы спосаб дапамогі. Выдаючы больш буйныя пазыкі і на больш доўгі час, можна, бязумоўна, хоць-бы часова, палепшыць становішча таго ці іншага працоўнага.

Трэба зараз-жа, не адкладаючы, узяцца за вырашэньне гэтага пытаньня. Запатрабаваньні працоўных растуць штодня, адначасна расьце і дарагоўля. Апроч таго, у жыцьці кожнага з нас бываюць розныя неспадзеўныя здарэньні: хвароба, сьмерць, пажар і г. д., калі патрэбна іншы раз і беззваротная пазыка. Калі касы ўзаемадапамогі падмацуюць сябе сродкамі, тады кожны **рабочы і служачы заўсёды зможа бяз ніякага самаўніжэньня** (як гэта часта бывае, калі ідзеш да дырэктара або свайго начальніка прасіць аванс 20-30 р.) атрымаць патрэбную пазыку.

Трэба безадкладна распачаць кампанію: **частку спэцфонду—у касы ўзаемадапамогі.**

Леўскі.

І чаго зьяжджаліся...

(Заходнія чыгункі).

Каляіна Заходніх чыгунак у большай сваёй частцы праходзіць па тэрыторыі Беларусі.

Вось чаму цікава для нас наладжаная ня так даўно ў Гомелі дарожная канфэр. культпрацаўнікоў. На яе зьехаліся старшыні праўленьняў клюбаў, сэкратары праўленьняў (заг. клюбамі), заг. бібліятэкамі, інструктары фізкультуры, старшыні культкамісій тых буйных станцый, дзе няма клюбаў.

Канфэрэнцыя павінна была зьявіцца свайго роду курсамі, дзе-б працаўнікі месц маглі, падагуліўшы праробленую працу, атрымаць належныя веды на далейшае.

Вышла-ж зусім інакш: слухаліся даклады аб выніках і пэрспэктывах клюбнай, бібліятэчнай, фізкультурнай працы і працы чырвоных куткоў. Дакладчыкі больш спыняліся на недахопах тых ці іншых клюбаў па якой-небудзь галіне працы і г. д. У спрэчках таварышы з месц імкнуліся апраўдацца, зваліць віну на Дорпрафсач і Вучкпрафсачы, адным словам **таўклі воду ў ступе.**

І на гэта пашло 4 дні...

Рэзалюцыі-ж прымаліся насьпех, прычым большасьці пунктаў загадчык Доркультаддзелу даваў «адводы», бо гэта «не зацьвердзіць Дорпрафсач», тое «адменіць ЦК» і г. г.

У вогуле-ж ад працы канфэрэнцыі ня відаць нічога асабліва карыснага.

Пішучаму гэтыя радкі прышлося атрымаць што кольвек сапраўды карыснага толькі ў час апрацоўкі рэзалюцыі па клюбнаму пытаньню, калі сэкратары праўленьняў, і вылучаныя для гэтага і ня вылучаныя, але зацікаўленыя пытаньнем, у працягу чатырох гадзін абгаварылі кожны пункт, падзяліўшыся сваім досьледам, практыкай, расказаўшы аб хібах у працы, аб дасягненьнях.

Каб ня гэта гутарка, дык навошта і канфэрэнцыя?

А на ёй-жа было 60 дэлегатаў, кожнаму па 5 руб. у дзень камандыровачных, сядзелі чатыры дні—вось вам і «зарэжымілі» 2400 р.!

А зусім іншае было-б, каб усіх адразу пабілі па сэкцыях, па галінах працы, дзе працавалі-б сэмінарскім спосабам; гэта было-б карыснай перападгатоўкай.

Хутка будуць праходзіць вучастковыя нарады культпрацаўнікоў. Ім трэба ўзяць пад увагу практыку дарожнай канфэрэнцыі.

Хв. Шынклер.

Пад кантролем мас.

ГУЛЬНЯ Ў ПАВЫШЭНЬНЕ РАЗРАДАЎ.

(Мясцком служачых Прамбанку).

Ёсьць у Прамбанку некалькі падросткаў бронь).

І чаго толькі мясцком з гэтымі падросткамі не вырабляе?

Усё, апроч карыснага для падросткаў.

Не пасьпее бронь „забраніравацца" ў адным аддзяленьні банку, як яе ўжо пруць у іншае; толькі асвоіцца з гэтым аддзяленьнем—трэцяе ўжо гатова і г. д.

Мясцком, як відаць, хоча зрабіць з броні „банкаўскіх прафэсароў"... ва ўсе галіны працы банку ўцягвае.

А ў выніку—падростак добра ня вывучыць нічога.

Затое мясцком не шкадуе падросткам „разрадаў". Кваліфікаваны, некваліфікаваны, а разрады павышаюцца.

Ды як павышаюцца?

Не як-небудзь там на адзін разрад, як у іншай установе. Мясцком Прамбанку, калі ўжо павышае, дык адразу на 3 разрады. Марудзіць няма чаго.

У. С-а.

«ЗАРЭЖЫМІЛІ».

(Санаторыя „Красный Октябрь").

Арганізатары санаторыі „Красный Октябрь" сталі выяўляць свой „арганізатарскі талент" вось з чаго: арганізавалі ў санаторыі сваю ўласную аптэку.

Хоць рацэптаў у дзень бывае ня больш 25, хоць пры боку ёсьць раённая аптэка, але гэта нічога; лепш будзе, калі аптэка будзе свая ўласная.

Далей.

Служачых зьмясцілі ў адным будынку з хворымі. Кухню і пральню—у склепе.

— Будуць працаваць, ліха іх ня возьме,—мабыць думалі пры гэтым арганізатары.

А як працаваць у склепе пральшчыцам ды кухоншчыкам? Ці добра рабіць у склепе такую работу з „санаторнага" боку, аб гэтым і не падумалі.

Далей.

Калі арганізоўваць, дык ужо, як кажуць, па ўсіх правілах мастацтва. Няма чаго падноскі драць: рэжым эканоміі—купляй коняў.

Сказана—зроблена. Купілі чацьвёрку коняў.

Але гэта яшчэ не „арганізатарскі талент", гэта яшчэ ня „рэжым эканоміі"; гэта толькі лісточкі, кветачкі вышэй будуць...

Выявілася, што ў санаторыі зроблен перарасход грошай на суму 13.000 р.

Усё ішло-б вельмі „добра" і далей, каб ня гэта самая... Рабоча-Сялянская Інспэкцыя, але яна...

РСІ нічога добрага аб „арганізатарах" не сказала, сказала толькі, што добрае аб іх будзем гаварыць тады, калі яны будуць нябожчыкамі.

Санаторны.

Замест фэльетону

МАШЫНІСТКІ НА КУХНІ...

Мінула вось ужо больш двух месяцаў, як Наркамгандлю выселіў з памяшканьня Управу Дзярж. Гандлю, прагнаў яе в верхняга паверху, забраў пышна абсталяваныя габінэты, рассадзіў «адказных» па сонечных прасторных пакоях. Каму асобны габінэт, каму поўгабінэт, і толькі... забыўся ён аб машыністках.

-- Вось бяда; куды-ж іх дзець, эх, аказія, зусім-бы скараціць, зараз час эканоміі...

Але хто-ж будзе ўсю працу рабіць, хто будзе пісаць вялізарныя ведамасьці аб загатоўках будучага, загатоўках сучаснага і загатоўках мінулага? Дык без машыністак і „начальства" будзе не начальства.

— Правільна: наша жыцьцё цалкам залежыць ад машыністак,—заявілі некаторыя з «начальствуючых». Зьлітуйцеся—пляны, кан'юнктуры, пратаколы. Так, так, без машыністак будзе тугавата...

І... агульнай парадай парашылі ўсіх машыністак пакінуць і пасяліць іх на... кухні, недалёка ад уборнай.

Сказана, зроблена. Наркамгандлю ня любіць доўга разважаць.

Час—грошы.

А кухня Управы Дзярж. Гандлю (зараз НКГандлю) „слаўная". Палову кухні займае вялікая печ з плітою. О, у гэтай печы калісьці пякліся смачныя рэчы на банкеты дзеля ўшанаваньня ад'яжджаючых упаўнаважаных; у гэтай печы шмат-шмат чаго рабілася... Ёсьць на кухні і вада з крантам, і ходзяць туды зараз усе супрацоўнікі пасьля і сярод «трудоў праведных» мыць рукі.

І вось у гэтай кухні сядзяць 3-4 машыністкі і «стукаюць»... Зараз тут робяцца не пірагі для ад'яжджаючых наркомаў або для спатканьня новага году, а з пад пальцаў стомленых супрацоўніц выходзяць кан'юнктуры, пляны, пэрспэктывы...

І парна, і горача на кухні; і зьмешваецца ў машыністак усё—і пірагі з кан'юнктурай, і біточкі з плянамі...

А ў ранейшым памяшканьні Упр. Дзярж. Гандлю, у былых пышных габінэтах сядзяць служачыя НКГандлю. Толькі машыністкі ня ведаюць, што значыць добры пакой, толькі ім ня выпаў лёс ведаць, што значыць сядзець і працаваць у добрым пакоі.

Але дарма; машыністкі—не „адказныя працаўнікі", гэта тэхнічны пэрсанал. Чым яны лепш за прыбіральшчыц? Чаму кухня (гэта-ж кухня Управы Дзярж. Гандлю) для іх дрэнная?

А тое, што там гарачыня, пыл, бруд, мыцьцё рук... дык іх гэта не павінна цікавіць. Машыністкі павінны пісаць, згінаць сьпіну, не адрывацца ад машынкі,—на тое яны машыністкі...

А ну-тка, Ахова Працы, зацікаўся хоць ты машыністкамі...

Элскі.

РУКУ—ВЁСЦЫ!

(С.-г. машыны ім. Бурбіса).

Шэфскае-т-ва сельска-гаспадарчай майстэрні імя Бурбіса зараз недарэмна лічыцца адным з лепшых у шэфскай арганізацыі г. Менску.

Т-ва акрамя „прыгожых слоў" зрабіла вялізную прыгожую працу сярод сваіх падшэфных сялян.

Вёска Дукора, над якой трымаюць шэфства бурбісаўцы, моцна адчувае рабочую руку гораду.

Зараз т-ва яднае 97 чалавек. Апошнімі абрана выканоўчае бюро з 8 сяброў, пад кіраўніцтвам якога і праходзіць уся шэфская праца.

Культурна т-ва падшэфнікам дапамагала наступным: арганізавала 4 лікпункты, праз якія ўжо прапушчана 100 сялян. Камсамольцы майстэрні адчынілі некалькі палітгурткоў у вёсцы. Для іх была закуплена патрэбная літаратура. Заняткі ў гуртках праходзілі надта жыва.

Арганізаваны шэфамі сельска-гаспадарчы гурток увесь час працаваў пад кіраўніцтвам агр. Дзідава.

Гурток таксама мае шмат значных посьпехаў. З кампаній, якія былі праведзены шэфамі сярод сялян, зьвяртае на сябе ўвагу мітынг у дзень 6-ай гадавіны **расстрэлу дукорскіх партызанаў.**

На мітынгу прысутнічала звыш 2.000 чалавек.

Акрамя гэтага, шэфы правялі цыкль лекцый па сельска-гаспадарчаму пытаньню. Некалькі раз да падшэфнікаў выяжджала кіно-перасоўка.

Ня толькі на культурную працу зьвярнулі ўвагу шэфы; імі аказана вялізная гаспадарчая дапамога вёсцы.

Арганізована мэліярацыйнае т-ва, якое ўжо не адну дзесяціну зямлі асушыла каля вёсцы Турэц.

Вясковаму камітэту ўзаедапамогі шэфы перадалі трыер, якім карыстаецца ўся бедная частка вёскі.

З хібаў шэфскай працы адзначым адну: нічога **ня зроблена** шэфамі сярод сялянак.

Якім С—і.

ВЯНКІ НА ТРУНУ ТАВ. Ф. ДЗЯРЖЫНСКАГА АД БССР.

ЦК КПБ вылучыла дэлегацыю для ўдзелу ў пахаваньні т. Дзяржынскага ў складзе таварышоў, якія знаходзяцца ў Маскве, і спэцыяльна камандыраваных з Менску. Склад дэлегацыі: т.т. Крыніцкі, Чарвякоў, Карклін, Радус-Зяньковіч, Хацкевіч, Мілеўскі, Пілер і двое рабочых ад прадпрыёмстваў г. Менску.

Прыбыўшая ў Маскву дэлегацыя паклала на труну незабываемага, асабліва блізкага беларускаму рабочаму і селяніну, Фэлікса Эдмундавіча Дзяржынскага вянкі ад Цэнтральнага Камітэту камуністычнае партыі бальшавікоў БССР з надпісам на беларускай мове: „Сьмеламу барацьбіту сусьветнае пралетарскае рэвалюцыі, пагрозе буржуазеі, бязупыннаму будаўніку сацыялістычнае гаспадаркі, палкаму змаганьніку за сталёвае адзінства Ленінскае партыі, горача каханаму Фэліксу Дзяржынскаму".

Другі вянок ад ЦВК і СНК БССР з надпісам: «Праведыру і змаганьніку за справу сусьветнае пралетарскае рэвалюцыі, які ажыцьцяўляў творчую энэргію працоўных у сацыялістычным будаўніцтве, які асабліва блізкі рабочым і сялянам Беларусі і Польшчы, любаму Фэліксу Дзяржынскаму».

Трэці вянок ад Усебеларускага Цэнтральнага Савету Прафэсыянальных Саюзаў з надпісам: «Аддаўшаму жыцьцё справе змаганьня за дыктатуру пралетарыяту, бязупынна ўзьнімаўшаму энэргію рабочых у справе сацыялістычнага будаўніцтва—вечнапомнаму Фэліксу Дзяржынскаму».

Ад Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР замест вянка былі ўнесены ў фонд дзіцячых установаў для беспрытульных імя **Дзяржынскага**—350 руб.

Вянкі ад ЦК КП(б) і ЦВК БССР былі вылучаны ў асобную групу і ў часе жалобнае працэсіі іх нясьлі побач з труной. Вянкі ЦК КП(б) і ЦК УсеКП(б) закрылі сьвежую магілу тав. Дзяржынскага.

ДЗЯРЖАЎНЫЯ ФІНАНСЫ БССР.

Шпаркі і бурны працэс адраджэньня народнае гаспадаркі БССР адбіўся і на дзяржаўных фінансах—на бюджэце.

Сума прыбыткаў па ўсіх трох бюджэтах, якія існуюць у БССР (дзяржаўныя бюджэты БССР, СССР і мясцовы бюджэт), у 1924-25 годзе складала 47.657.866 рублёў, а ў 1925-26 г. —64.689.162 рублі, г. зн. павялічылася на 35,7 проц.

Але поруч з гэтым адбывалася і перагрупаваньне ўнутры саміх бюджэтаў; за паказаны час прыбыткі ад падаткаў павялічыліся на 19,1 працанта, а непадатковыя прыбыткі (тыя, што дзяржава атрымлівае непасрэдна ад эксплёатацыі належачае яму маемасьці) павялічыліся на 80,7 працантаў, і калі ў 1924-25 г. непадатковыя прыбыткі складалі толькі каля аднае чвэрці ўсіх прыбыткаў, што атрымлівае дзяржава на абшары БССР, дык у 1925-26 годзе яны складалі ўжо блізка аднае трэці ўсіх прыбыткаў.

Гэты працэс аздараўленьня структуры фінансаў яшчэ мацнэй адбіўся на дзяржаўным бюджэце БССР.

Прыбыткі яго ў 1924-25 годзе складалі 17.225.745 рублёў, а ў 1925-26 г. —24.811.428 руб., г. зн., павялічыліся на 44,1 проц., прычым прыбыткі ад падаткаў павялічыліся на 25,4 проц. а непадатковыя—на 73,1 проц.

Тут яшчэ больш выразна выступае роля непадатковых прыбыткаў: у 1924-25 годзе яны складалі каля аднае трэці ўсіх прыбыткаў па дзяржаўным бюджэце БССР, а ў 1925-26 годзе—ужо блізка паловы ўсіх прыбыткаў (даныя за 1925-26 год, згодна зацьверджанага бюджэту). Прыгэтым трэба адзначыць, што за першыя паўгодкі 1925-26 году непадатковыя прыбыткі былі выкананы са значным перавышэньнем. У наступным годзе мяецца давесьці іх ужо да $\frac{3}{5}$ усіх прыбыткаў, г. зн.—перавага ў бюджэце будзе ўжо на баку непадатковых прыбыткаў.

Мясцовы бюджэт у галіне прыбыткаў павялічыўся на 20,8 проц.

На што затрачвала дзяржава гэтыя сродкі?

Тут таксама цікава заўважыць перагрупаваньне, якое адбывалася ў галіне выдаткаваньня. Так, па бюджэту БССР усе выдаткі павялічыліся на 90,6 проц.; гэта сьведчыць аб выключна шпаркім росьце запатрабаваньняў насельнасьці. Але ў той час, як адміністрацыйныя выдаткі павялічыліся на 34 працанты, выдаткі на сацыяльна культурныя патрэбы павялічыліся на 120,8 працанта, выдаткі на абслугоўваньне сельскае гаспадаркі — на 170,1 працанта і выдаткі на прамысловасьць—на 100 проц.

Адміністрацыйныя выдаткі, якія ў 1924-25 годзе складалі блізка $\frac{1}{6}$ усіх выдаткаў па дзяржаўнаму бюджэту БССР, у 1925-26 годзе склалі толькі каля $\frac{1}{9}$ і ў вогуле іх удзельная вага зьменшылася больш як у паўтара разы. Але-ж затое адпаведна павялічылася ўдзельная вага ўсіх іншых катэгорый выдаткаў; калі іх падагуліць, дык можна сказаць, што рост бюджэту адбываўся не за кошт павялічэньня адміністрацыйнага апарату, а за кошт узмацненьня абслугоўваньня культурных і гаспадарчых запатрабаваньняў насельнасьці.

Гэткі-ж малюнак мы наглядаем і ў мясцовым бюджэце, але толькі з прычыны яго сьцісласьці рост яго не адбываўся гэтак шпарка і не праводзілася так выразна, як у дзяржаўным бюджэце, перагрупаваньне дзеля зьмяншэньня ўдзельнае вагі адміністрацыйных выдаткаў.

Нашы бюджэты па БССР (дзяржаўны і мясцовы) даюць дэфіцыт, але гэта зусім зразумела, бо разбураная рознымі акупантамі і вайной наша краіна павінна затраціць на аднаўленьне сваёй гаспадаркі шмат больш, чымся іншыя раёны Саюзу, не гаворачы ўжо аб тым, што і да вайны яна, знаходзячыся на ўскраі Расеі, зьяўлялася адсталай у культурных і гаспадарчых адносінах.

Шыбкі рост прыбыткаў паказвае нам, што працэс адраджэньня ў нашай гаспадарцы адбываецца досыць хутка.

М. П.

АБ ЗАГАТОЎЦЫ ЛЁНУ Ў 1926--27 годзе.

Па пытаньню аб правядзеньні загатоўчай кампаніі лёну ў 1926-27 годзе, па думцы Нар. Кам. Гандлю БССР павінна быць, першым чынам, скарочана колькасьць аснаўных загатоўцаў. Ва ўмовах Беларусі колькасьць загатоўцаў трэба абмежаваць толькі трыма арганізацыямі: Дзяржгандлем БССР, „Льноторгам» і сельска гаспадарчай каапэрацыяй БССР.

Што датычыцца спажывецкай каапэрацыі, то гэткая павінна атрымаць права загатоўкі лёну толькі на камісійных умовах для аснаўных загатоўцаў і, пераважна, у тых раёнах, дзе слабая сетка сельска-гаспадарчай каапэрацыі.

Нар. Кам. Гандлю БССР катэгарычна супярэчыць проці вядзеньня Дзяржгандлем БССР загатовак лёну на камісійных пачатках для Дзяржгандлю РСФСР. Улічваючы неабходнасьць пашырэньня экспорта лёну в БССР, Нар. Кам. Гандлю лічыць неабходным даць Дзяржгандлю БССР права самастойнай загатоўкі ільнянага валакна ў БССР в адпаведным фінансаваньнем і замацаваньнем за ім самастойнага экспортнага кантынгэнту.

Бяручы пад увагу практыку загатоўчай кампаніі лёну ў сёл. г., Нар. Кам. Гандлю лічыць немэтазгодным, каб беларуская ільняная прамысловасьць вяла самастойную загатоўку лёну і выдзеліла для гэтай мэты 25-ці вёрстную зону.

У мінулую загатоўчую кампанію мясцовую ільняную прамысловасьць здавальнялі лёнам аснаўныя загатоўцы бесьперабойна у адпаведнасьці з яе праграмнай патрэбай. Самастойная-ж загатоўка прамысловасьці складае толькі 27.000 пуд., замест прадугледжаных плянам 60.000 пуд., г. зн., што плян быў выканан толькі на 43 проц.

Праведзенае абсьледаваньне адзначыла зусім слабую падрыхтоўку загатоўчага апарату фабрык, слабую вопытнасьць пэрсаналу, што пацягнула за сабой пераплату супроць сындыцыраваных цэн (шляхам штучнага павышэньня сартоў лёну). Пераплаты пры гэтым дасягалі ад 75 капеек да 1 р. за пуд.

На аснове гэтага Нар. Кам Гандлю БССР лічыць, што здавальненьне лёнам мясцовай прамысловасьці павінна быць поўнасьцю ўскладзена на аснаўных загатоўцаў у парадку дагаворных умоў паміж імі, прычым павінна быць зьвернута ўвага на здавальненьне патрэб прамысловасьці ў адпаведным асартымэнце.

В.

БССР---на 5-м савецкім Ніжагародзкім кірмашы 1926 г.

(Гутарка з прадстаўніком БССР на Ніжагародзкім кірмашы т. Баркоўскім).

Для арганізацыі сувязі з гандлёвымі ўстановамі на Ніжагародзкім кірмашы і для вывучэньня магчымасьці збыту беларускіх тавараў і закупкі прадукцыі іншых рэспублік для Беларусі, на 5-ты савецкі Ніжагародзкі кірмаш 1926 г. накіроўваецца спэцыяльны прадстаўнік ад Менскай Таварнай Біржы.

У задачы гэтага прадстаўніка ўваходзіць таксама ўстанаўленьне сувязі з усходнімі (пэрсыдзкімі) купцамі, якім БССР можа прадаваць шкло ў абмен на бакалейныя тавары.

Дзеля рэжыму эканоміі і скарачэньня накладных выдаткаў установаў, якія маюць прыняць удзел у кірмашы, спэцыяльных прадстаўнікоў накіроўваюць толькі некаторыя нашы арганізацыі, а рэшта ўпаўнаважвае прадстаўніка Менскай Таварнай Біржы праводзіць іх апэрацыі на кірмашы.

Амаль што ўсе беларускія гандлёвыя дзяржаўныя і каапэрацыйныя арганізацыі, за выключэньнем Белсельсаюзу, прымаюць шырокі ўдзел у Ніжагародзкім кірмашы.

Цэнтразэмсклад выступае, як пакупец сельска гаспадарчых машын і прыладаў на 200 000 руб. і мэталёвых тавараў—на 300.000 р., усяго на 520 тысяч руб.

Белпайгандаль выступае, як прадавец і як пакупец. З усіх беларускіх гандлёвых арганізацый ён будзе праводзіць на кірмашы самыя вялікія апэрацыі. Белпайгандаль прадае беларускіх тавараў коштам на 1.000 000 р.: паперу, абоі, шкло, абуцьцё, скураныя тавары, воўну, фанэру, калодкі, шавецкія цьвікі, махорку і г. д.

Белпайгандаль мае закупіць на кірмашы тавараў на 250.000 руб.: жалеза, электратэхнічных прыладаў, скуранога сырцу, скабяных тавараў, фарбы.

Белкаапсаюз мае закупіць на 1.500000 руб. бакалейных тавараў, галянтарэйных і прадметаў шырокага ўжываньня.

Ад імя Белкаапсаюзу на кірмашы будзе праводзіць апэрацыі маскоўская кантора Белкаапсаюзу, прычым яна будзе закупляць тавары ня толькі для нізавой спажывецкай сеткі, але таксама і для цэрабкопаў.

Дзяржгандаль БССР прадае бракованую пушніну і мае закупіць экспортную пушніну, конскі волас, рагожу. Яго апэрацыі складаюць каля 250.000 руб.

Сёлета вялікі ўдзел у Ніжагародзкім кірмашы прымае беларускі прыватны гандляр. Аб'яднаньне менскіх гандляроў (Акц. Т-ва «Розьнічнік») мае закупіць на кірмашы жалеза, чыгуна, бакалеі, паўлаўскіх тавараў, фарбы і галянтарэі на 500.000 руб.

Усе азначаныя лічбы зьяўляюцца арыентыровачнымі. У запраўднасьці апэрацыі нашых арганізацый бязумоўна перавысяць гэтыя лічбы.

Ніжагародзкі кірмаш адчыняецца 1-га жніўня і працягнецца да 15-га верасьня.

Белпайгандаль амаль што ўвесь свой тавар ужо накіраваў у Ніжні-Ноўгарад па льготнаму тарыфу.

У заключэньне трэба сказаць, што для зьніжэньня сабекошту тавараў сёлета не дазваляецца браць куртаж пры гандлёвых апэрацыях на кірмашы. Летась гэты куртаж складаў вялікую суму лішніх накладных выдаткаў.

Правы на зямлю былых арандатараў у межах ляснай дачы.

Сярод былых абшарніцкіх лясоў БССР раскідана шмат пахатных палянак і сенажацяў. Да рэвалюцыі абшарнікі здавалі гэтыя землі ў арэнду сялянам.

Пасьля рэвалюцыі ўсе лясы адышлі да дзяржавы. Лясныя ўстановы, узяўшы пад свой загад разам з лесамі і гэтыя сельскагаспадарчыя землі, часова пакінулі іх у руках ранейшых арандатараў да тае пары, пакуль ня будзе праведзена лесаўпарадкаваньне, у часе якога павінна было вырашыцца пытаньне аб далейшым лёсе гэтых земляў. Некаторыя з іх падлягаюць аблясеньню, іншыя павінны быць выключаны з ляснога фонду.

Пакуль будзе праведзена лесаўпарадкаваньне, былыя арандатары мусілі аформіць сваё карыстаньне палянкамі і сенажацямі, якія знаходзяцца ў межах ляснай дачы, праз утварэньне асобных дагавароў з лясьніцтвам.

Тыя з іх, хто ня меў іншае зямлі, атрымлівалі гэтыя вучасткі ў дармовае карыстаньне, рэшта—павінны былі плаціць арэнду.

Тых арандатараў, якія адмаўляліся рабіць дагаворы, згодна пастановы зямельнае камісіі, пазбаўлялі зямлі.

Зараз, у зьвязку з адмежаваньнем лясоў, паўстае пытаньне, якія землі з тых, што знаходзяцца у арэндзе ў сялян, застаюцца ляснымі і якія падлягаюць выключэньню з ляснога фонду. Гэта пытаньне растлумачвае выданы надоечы абежнік Народнага Камісарыяту Земляробства ад 5 ліпеня за № 69.

Водлуг гэтага абежніку, леснымі застаюцца тыя вырубкі і палянкі, якія здаваліся ў кароткатэрміновую (2—3 гады) арэнду, а пасьля мінаваньня гэтага тэрміну яны павінны быць засеяны або засаджаны лесам. Толькі ў выключных выпадках тэрмін гэты мог быць працягнуты, але ня больш, як на 9 год, і то кожны раз з дазволу Ляснога Кіраўніцтва.

Такім парадкам, толькі былыя падлесныя вучасткі, якія знаходзяцца ў арэндзе ў сялян менш 6 год увыходзяць у лясны фонд і па сканчэньні тэрміну арэнды падлягаюць штучнаму аблясеньню. Тыя з іх, якія будуць прызнаны непадлягаючымі аблясеньню або вызначэньню пад службовыя надзелы, павінны быць пералічаны ў зямельны фонд для перадачы ў надзел малазямельным і безьзямельным хлебаробам.

Нарэшце, вучасткі пахаты і сенажаці, якія яшчэ да рэвалюцыі знаходзіліся ў арэндзе ў сялян і якія засталіся ў іх карыстаньні да цяперашняга часу, зьяўляюцца зараз землямі працоўнага карыстаньня і падлягаюць выключэньню з ляснога фонду, хоць-бы яны і знаходзіліся ў межах ляснай дачы.

Калі лясьніцтва прызнае, што карыстаньне гэтых земляў былымі арандатарамі зьяўляецца немэтазгодным у сэнсе правільнага вядзеньня ляснай гаспадаркі, дык адабраць іх можна толькі ў парадку землеўпарадкаваньня, трымаючыся 21 і 22 арт. Зям. Код., г. ё—пры ўмове вызначэньня былому арандатару роўнакаштоўнага вучастку ў другім месцы, галоўным чынам, вядома, з перадаваемых у зямельны фонд лясных земель і з аплатай тых страт, што выклікаюцца гэткай заменай.

А. В.

У Дзяржаўнай Плянавай Камісіі БССР.

Праэкт новага палажэньня аб прыбытковым падатку.

17-га ліпеня прэзыдыум Дзяржаўнай Плянавай Камісіі разглядаў праэкт новага палажэньня аб прыбытковым падатку. Прэзыдыум пастанавіў унесьці ў праэкт наступныя зьмены: павінны быць устаноўлены гадавыя яго стаўкі (а не поўгадавыя); для рабочых, служачых і пэнсыянэраў павінен быць застаўлен ранейшы размер неабкладаемага мінімуму без падраздзяленьняў на паясы; паніжэньне для абкладаньня прыбыткаў ад літаратурнай працы павінна быць устаноўлена наогул у 50 проц., незалежна ад характару самой працы.

Аб сетцы мэдыка-санітарных установаў НКАЗ.

Прэзыдыум Дзяржаўнай Плянавай Камісіі лічыць мэтазгодным зрабіць выдаткі ў 1926-27 бюджэтным годзе на наступныя справы па галіне аховы здароўя:

1) на заканчэньне пабудаваньня баракаў для магілеўскай псыхіятрычнай больніцы;

2) на пабудаваньне корпусу больніцы для душэўна-хворых у калёніі Навінкі, каля Менску (на 60 асоб) і

3) на пабудаваньне корпусу для касьцява-тубэркулёзных хворых у санаторыі Чорніцы, Віцебскае акругі.

Апроч таго, прэзыдыум лічыць патрэбным пашырыць лік ложак у больніцах: у Віцебску—на 60, у Магілёве—на 30, у Воршы—на 40 і ў Слуцкім бараку для пошасна-хворых разьвінуць працу на 20 ложак.

Разгляд 5 цёхгадовага пляну сельскай гаспадаркі БССР.

Прэзыдыум Дзяржаўнай Плянавай Камісіі распачаў разгляд 5-цёхгадовага пэрспэктыўнага пляну сельскай гаспадаркі БССР. Канчаткова гэты плян будзе разгледжан 27 ліпеня, пасьля чаго будзе накіраван на зацьвярджаньне ў СНК БСРР.

Навуковы матар'ял для акадэмічнага слоўніка.

Інстытут Беларускай Культуры атрымаў праз свайго закардоннага прадстаўніка т. А. Ульянава вельмі цікавы навуковы матар'ял для акадэмічнага слоўніка.

Матар'ял гэты складаецца больш як з 100 картак з малюнкамі вядомага беларускага мастака Язэпа Драздовіча.

Праца зроблена ў мясцовасьці Галубіччы (Заходняя Беларусь), каля мяжы Дзісьненскага і Барысаўскага паветаў.

Малюнкі выкананы вельмі мастацка. Увесь матар'ял перададзен для выкарыстаньня ў Слоўнікавую Камісію ІБК.

У ЦАРСКІМ ВАСТРОЗЕ.

(Апавяданьне старога селяніна).

Чатыры сыны мае пашлі на вайну, а мне кажуць, каб я з натоўпам ішоў сустракаць цара.

Баба мая гаворыць:

— Ня йдзі!

Я і не пашоў.

Праз тыдзень прыходзіць стражнік і гаворыць:

— Зьбірайся ў паліцыю!

— Чаго?

— А за табой вялікая адказнасьць...

— Я ж нічога ня ўкраў?!

— Ідзі!

Прышоў я ў паліцыю. Палажылі нас на голы пол,—ні падушкі, нічога. Двое сутак я там сядзеў, потым нас павялі далей. А дождждык такі вялікі пашоў, што аж прамоклі.

Прыводзяць нас у Раманаў. Водзяць па мястэчку, а ніхто ў кватэру не бярэ. Яўрэі кажуць:

— Вы яму дайце на бутэльку.

А дзе мы возьмем?

Вось і прывялі нас у воласьць мокрых і павялі ў турму.

А тут у ладкі ўсе плешчуць:

— Госьці, госьці!

Праўда, госьці.

Заперлі нас. Толькі мы селі,—адчыняе наглядальнік цьверы:

— Ідзі па воду!

Я кажу:

—Мы хлеба вашага ня елі і вады ня пілі, а ўжо ідзі па воду.

— Без разгавору!

Ну, без разгавору, што-ж ты будзеш рабіць.

А дзеля чаго было воду насіць?

Спраўнік мыцца будзе. Баню паляць, дык трэба дзьве кадушкі вады наносіць.

Нічога ня зробіш. Тут ужо ня зробіш, як баба мая казала „Ня йдзі!"

Далі мне яшчэ аднаго рыштанта і пашлі.

А гара крутая, крутая, дзе крыніца знаходзіцца. Налілі мы вады, і я трымаюся за каромысла. Пакуль прынесьлі кадушку, дык чуць плечы не разарваліся.

Прышлі. Зноў заперлі нас.

Назаўтра прыходзіць наглядальнік і кажа:

— Вось, рабята, хто па воду пойдзе, таго да дому адпушчу.

А я кажу:

— Месяц буду сядзець, а па ваду не пайду.

На маё шчасьце прыехаў насьледнік, дык падаравалі нам і сказалі:

Выбірайцеся вон!

. . . .

Запісаў Л.

Ітогі працы Менскіх акруговых настаўніцкіх курсаў.

24 ліпеня адбылося ўрачыстае зачыненьне Менскіх акруговых настаўніцкіх курсаў па падвышэньню кваліфікацыі, на якіх 90 вясковых настаўнікаў паглыбілі свае веды і атрымалі той марксысцкі напрамак, тую ідэю, якую павінна ажыцьцёвіць сучасная працоўная школа.

Галоўная адзнака курсаў—мэтадычны ўхіл; згодна гэтаму, на курсах выкладаліся: мэтодыка мовы ў комплексе, мэтодыка матэматыкі, грамадазнаўства і прыродазнаўства. Была зьвернута вялікая ўвага і на папаўненьне ведаў па палітасьвеце. Акрамя гэтага, чыталіся лекцыі па краязнаўству, піянэр. руху і фізычнаму выхаваньню. Пры курсах існавала і практычная школа, у якой працавалі настаўнікі па комплекснай сыстэме.

На сродкі Акрана на курсах было 60 чалавек, а 30 чал. прыехала на свае сродкі. Акрамя гэтага, праслухалі курсы і прымалі ўдзел як у лябараторных занятках, так і ў практычнай школе 25 вольных слухачоў.

Пажадана, каб Акрана патурбавалася ўсе прачытаныя на курсах лекцыі надрукаваць і пераслаць па раёнах дзеля азнаямленьня з імі тых настаўнікаў, якія не змаглі пабываць на курсах.

Курсант П. Л.

Абсьледваньне сялянскіх т-ваў узаемадапамогі.

Менскі Акруговы Аддзел т-ваў сялянскай узаемадапамогі нядаўна закончыў абсьледваньне 2-х раённых і 3-х сельскіх т-ваў узаемадапамогі. Вынікі наступныя:

Смалявіцкі раённы к-т.

У працы Смалявіцкага раённага к-ту няма плянавасьці і чамусьці ня скліваліся пленумы.

Пытаньні, якія маюць агульнае значэньне, не апрацоўваліся калектыўна.

Пасяўная кампанія праведзена слаба.

Пліскае т-ва.

У Пліскім т-ве, Смалявіцкага раёну, упаўнаважаныя ня робяць справаздачы перад т-вам, няма ніякага пляну ў працы.

Вельмі мала паступае сяброўскіх узносаў. Ад пачатку перавыбараў усяго сабрана сяброўскіх узносаў 45 руб. 52 к., а выдана 84 руб. (з гэтага ліку 65 проц. складае пэнсія старшыні).

Да адмоўных бакоў працы т-ва трэба аднесьці рахункаводзтва і адсутнасьць сувязі з партыйнымі арганізацыямі.

Слабодзкае т-ва.

У Слабодзкім т-ве, Заслаўскага раёну праца праводзіцца плянава. Упаўнаважаны ўцягнуты ў працу. Паступленьне сяброўскіх узносаў здавальняючае.

Увесь фонд т-ва складаецца з 295 п. збожжа і 322 руб. грашыма.

Жодзінскае т-ва.

Жодзінскае т-ва, Смалявіцкага раён слаба з'арганізавана, не рабілася справаздач перад абіральнікамі.

Нездавальняюча праведзен вучот інваліда

Рэвізійныя камісіі зусім не працуюць.

Заслаўскі раённы к-т.

Заслаўскі раённы к-т сялянскай узаем дапамогі яднае 12 сельскіх т-ваў з 17.8 сябрамі. Гаспадарчыя ўмовы для працы к-т здавальняючыя, справа культуры таму, ш няма належнага інструктаваньня з боку раённых працаўнікоў.

Раённыя і сельскія рэвізійныя камісіі апраўдалі сябе.

Г. КОРСІК.

Уплыў вясны.

(Апавяданьне).

Па сканчэньні каапэрацыйных курсаў, Дудкін атрымаў у раёне назначэньне...

Глухое мястэчка пасьля бурлівага гарадзкога жыцьця вабіла да сябе.

— Паеду папрацую, адпачну... ды й спакус будзе менш,—разважаў лежачы пад коўдраю.

—„Праз каапэрацыю да сацыялізму", кінуў нябожчык Ленін лёзунг... Цяпер яшчэ мары, а будзе жыцьцёвым фактам..

Нахлынуўшыя салодкія думкі нясьлі ў далёкае мястэчка да места работы.

— Хоць-бы хутчэй,—шаптаў засынаючы.

Праз сон бачыў вялізарныя каапэрацыйныя будынкі, поўныя ўсякімі карыснымі рэчамі.

Усё насельніцтва каапэравана. На зямлі сацыялізм. Сяляне ходзяць у капялюшох, у хромавых ботах...

Раніцою да сонца пакінуў горад.

Была веснавая пара. Усюды адчувалася яе цёплае жыцьцярадае дыханьне.

Днём сонца зьнішчала апошні сьнег, а ўвечары—маровік. Па зямлі коўдраю густы туман. Угары чыстае крышталёвая неба...

Самая прыгожая пара гульні маладых пачуцьцяў...

Дудкін сёньня не пашоў на шпацыр. Сядзеў у адчыненага вакна. Цешыўся хараством цёплага вечара, хараством маладое вясны.

На царкоўным дзядзінцы ўжо распускаліся топалі. Ап'яняючы смалісты пах почак лез к Дудкіну ў вакно, адтуль—у пакойчык.

Шырока раздзімаў грудзі.

Было лёгка й сумна.

У туманных абрысах віднеліся панскія палацы...

...І там не адна, зачыненая ў муры, ня сьпіць сёньня.

Можа часам і тая, што спаткалася яму ўчора.

Правяла поглядам... а вочы, як гарэлі? Ну, гэта не беларускія вочы...

Злосна плюнуў за вакно, нібы злавіў сябе на дрэнных злодзейскіх замерах. Пачаў разважаць аб другім.

— Вось дзе памяшканьне пад каапэратыў.

Прыгожае, моцнае, ды й спакус менш. Там дзіцячая калёнія. Дзяцей можна ў дзеравянае перанесьці. Яшчэ здаравей будзе. Трэба зрабіць.

Справа дзяржаўная...

У апошні час ён шчыра працаваў на агульную карысьць. За гэта атрымаў ад пайшчыкаў падзяку.

Усхвалёваны пад натхненьнем абяцаў праз колькі гадоў збудаваць у мястэчку сацыялізм.

— Глядзі, таварыш! На вас уся надзея,—казалі яму пры разьвітаньні сяляне.

Цяпер у марах будаваў канчатковы плян шляху да сацыялізму...

Пад вакном праплылі дзьве цені. Адзін раз і другі.

— Вось дзе яшчэ жыве манах,—пачуўся жаночы голас.

У пакойчык паляцеў пучок першых веснавых кветак.

— ..Хто гэта мог? Здаецца й не знаём ні з кім,—задаваў сабе пітаньне.

Потым колькі вечароў сядзеў ля вакна.

Цені больш ня прыходзілі.

* * *

Хутка ляцелі кароткія ночы ў доўгія дні.

Дудкін працаваў пастарому. Шырыўся й разбухаў каапэратыў. На вёсках былі адчынены аддзяленьні. Сацыялізм ладнымі крокамі наступаў на мястэчка, адтуль на вёскі.

Пучок колішніх кветак завяў, а потым высах...

Але Дудкін хаваў яго, як памятку прыгожай пары.

Ад свайго дзелавода ён даведаўся, чый гэта падарунак.

Той зьнячэўку ўбачыў. Чырванеючы, каб не паказаць сваёй мужчынскай слабасьці, прызнаўся.

— Плюй, таварыш загадчык, на яе. Гэта—сука,—казаў яму дзелавод.

— Яна летась і мне насіла, а потым выманташыла за тры месяцы пэнсію.

— Хто яна?

— Жонка тутэйшага агранома.

Той стары чуць ногі ўжо цягае. Ну, вядома... а яна-ж маладая. Адно глупства, таварыш загадчык. Яна хужэй злодзея. Ад таго можна ўшанавацца, а то і здачы даць. На яе-ж рука не падымецца...

Гэтыя простыя настаўленьні зрабілі значнае ўражаньне на Дудкіна.

— Лепш не чапаць бабы,—казаў сам сабе,—а калі чапаць, дык спакойную..,

* * *

Сёньня, гледзячы на дзелавода, успомніў іх мінулую гутарку, з ёю вясну, туманныя абрысы палацаў і дзьве цені пад вакном.

-- Тэ-эк!.. значыць яна штучка...

Уздыхнуў і вышаў з каапэратыву.

Дома знашоў лісток.

Незнаёмая жанчына жадала пагаварыць з ім. Прасіла прыйсьці на спатканьне.

Пачаў рыхтавацца...

Чорнаю коўдраю ляжала ноч над зямлёю. Чарней ночы вочы ў Манькі. Двума вуглямі глядзелі на Дудкіна.

Хвалявалі й пяклі.

— Я даўно чакала вас. Рада, што прышлі,—казала, нахінаючыся да яго...

— Мой стары сёньня паехаў. Добра, што спаткала вас. Даўно жадала. Вы, манах, усё з селядцамі ды з гарбузікамі пацкаецеся. Калі-ж жыць?

— У вас мужык ёсьць...,

— Мужык. Яму ўміраць пара. Я-ж прагну жыць...—Дзе вы былі, як шукала вас тады вясною?..

...Глядзела ўпарта й пяшчотна. У вачох гарэлі агні...

Па зямлі паўзла ноч. Угары крылаты сон нёс чары каханьня. За ракою крычала сава...

Змардаваны прышоў дахоў.

Потым—кожны вечар ішоў на спатканьне... А то проста, пад абаронаю ночы, Манька прыходзіла да яго.

Тады на стале пішчэў хрыпаты грамафон.

Было й віно. Потым пацалункі бяз ліку.

Пасаду старшыні Дудкін часова перадаваў свайму дзелаводу. Той карыстаўся часам; удала гандляваў.

— Пакуль старшыня балуецца, мы тут падлізьнём,—казаў ухмыляючыся

І падлізнуў...

Рэвізія... У справах бесталковіца шмат недахопу.

* * *

Жаласьліва сьпяваў каля печы с мавар.

З цёмнага кутка злосны глядзеў Л нін. Крыўдзіўся на Дудкіна за нядбайнасьць.

І Дудкін быў злосны сёньня.

— Гадкае палажэньне,—разважаў ходзячы па хаце.

— Да чаго рыхтаваўся, аб чым рыў—усё пашло з дымам.

Злаваў на сябе, на дзелавода, сваю слабасьць...

Нешта агіднае, бруднае апусьціл на яго. Гняло ўсёй сваёй цяжы Хацелася плакаць.

— Эх, чорт цябе забяры!.. Зава квасу... Праз што? Ніколі не да сабе гэтага,—казаў усхвалёваны...

Адчыніў вакно.

Над мястэчкам ляжала Сёньня не адчуваў таго раства, як калісь вясною. Сьвежы дых ветра ня песьціў яго.

Было цёмна навокал.

На душы яшчэ цямней.

Думкі аб наступным, невядомым, лі чарадою.

— Што рабіць? Заставацца тут магчыма. Сярод насельніцтва з аўтарытэт. Будуць тыкаць паль што прагандляваў каапэратыў. Т ўцякаць...

-- А Манька?..

Прыгожы вобраз зьяўляўся пера

— Шкода яе. Яна не вінавата

Раніцаю да сонца пакінуў мяст

У туманных абрысах стаялі па палацы.

На сэрцы-ж цяжка і сумна.

Хроніка.

САНІТАРНАЯ АСЬВЕТА.

Аб санітарнай асьвеце клапоціцца само сялянства.

Па просьбе сялянства 2-х раёнаў Менскае акругі (Узьдзенскага і Самахвалавіцкага), Нар. Кам. Аховы Здароўя паслаў туды выстаўкі-перасоўкі санітарна-асьветнага характару.

Выстаўкі будуць праведзены ў хатах-чытальнях.

Удзел „Чырвонага Крыжу“.

Нар. Кам. Аховы Здароўя, супольна з т-вам „Чырвонага Крыжу“ арганізуе выстаўкі-перасоўкі для распаўсюджаньня санітарнае асьветы па ўсіх акругах.

Гэтыя выстаўкі, забясьпечаныя ліхтарамі і малюнкамі, адбудуцца ва ўсіх раёнах БССР.

Куткі-перасоўкі па барацьбе з п'янствам.

НК Ах. З. рыхтуе куткі-перасоўкі (4 на акругу) па барацьбе з п'янствам на сяле.

Куткі забясьпечваюцца ў належнай меры сьценгазэтамі, плякатамі, брашурамі і лёзунгамі.

У Белкаапсаюзе.

Узбуйненьне акруговых саюзаў.

На апошнім пасяджэньні Белкаапсаюз пастанавіў ліквідаваць з мэтай хутчэйшай дастаўкі тавараў ад вытворцы да спажыўца, два акруговыя саюзы.

Арганізацыя прыгародных спажывецкіх т-ваў.

Белкаапсаюз пастанавіў арганізаваць за межамі г. Менску спажывецкія т-вы для абслугоўваньня ваколічнага сялянства радыюсам у 10 вёрст.

Сельская гаспадарка.

Мэліарацыйныя таварыствы БССР.

Па вестках Наркамзему, рост мэліярацыйных таварыстваў БССР за мінулы пэрыяд выяўляецца гэтак: у 1921 г. было 13 т-ваў з 449 сябрамі—на плошчы 683 дзес., у 1922 годзе—59 т-ваў з 2890 сябрамі на плошчы 4169 дз., у 1923 г—103 т-ваў з 4868 сябр.—на 7790 дз., у 1924 г.—254 т-ваў з 13811 сябр.—на 38995 дз., у 1925 г.—425 т-ваў з 24746 сябр. на 78549 дз.

Таварыствам, якія актыўна паляпшаюць свае землі, даюцца перавагі пры атрыманьні пазык на мэліярацыю з крэдытаў Белсельбанку ды іншыя льготы.

Досьлед плошчы сенажацяў.

Згодна досьледу Наркамзему, плошча сенажацяў у БССР зараз дасягае 1.582.000 дзес.

Па катэгорыях яны падзяляюцца гэтак: заліўных—264800 дзес., суходольных—758660 дзес, лясных—51410 дзес. і балотных—507130 дзес.

Паштова-тэлеграфныя навіны.

Паштовыя пераводы па тэлеграфу.

Устаноўлена дастаўка паштовых пераводаў па тэлеграфу „Молнія“ (ад 9 гадз. зраньня да 10 гадз. вечара, выплата грошай—да 12 гадз. ночы.). Плата—65 кап. за слова.

Гэты спосаб дастаўкі грошай практыкуецца толькі у мясцох функцыянаваньня „Молніі“.

Новы тарыф.

Нар. Кам. Пошты і Тэлеграфу вызначыў новы тарыф на міжнародныя тэлеграмы.

Тарыф уводзіцца з часу атрыманьня загаду на мясцох.

Праверка кваліфікацыі мэдыцынскіх працаўнікоў.

Народны Камісарыят Аховы Здароўя апрацаваў праэкт пастановы, якая прадугледжвае барацьбу з асобамі, ня маючымі права займацца мэдыцынскай практыкай. Праэкт прадугледжвае агульную рэгістрацыю мэдыцынскага пэрсаналу па БССР; тыя асобы, якія ня маюць права практыкаваць, будуць прыцягвацца да крымінальнай адказнасьці.

У хуткім часе гэты праэкт будзе разгледжан СНК БССР.

Да набору кандыдатаў у авіяшколу.

25 жніўня распачынае працу Менская камісія пры Авіяхіме па падбору кандыдатаў у тэарэтычную авіяшколу ў Ленінградзе.

Падрыхтоўка да вясеньняй пасяўной кампаніі.

Калегія Наркамзему даручыла ўправе сельскае гаспадаркі распачаць выпрацоўку пляну вясеньняй пасеўнай кампаніі.

Арганізацыя насенных сьвірнаў камітэтамі ўзаемадапамогі ідзе пасьпешна.

Працаўнікі, якія выявілі асаблівую энэргію ў пэрыяд вясеньняй пасяўной кампаніі, атрымаюць ад Наркамзему прэміі.

Выезды яўрэйскага суда на вёску.

Менскі народны яўрэйскі суд арганізуе выезды ў яўрэйскія раёны Менскай акругі. Паказальныя справы будуць разглядацца на месцах.

Аб павялічэньні фінансаваньня хлебазагатовак.

Нар. Кам. Гандлю БССР узбудзіў хадайніцтва перад Эканамічнай Нарадай БССР аб павялічэньні ўстаноўленай Нар. Кам. Гандлю СССР нормы фінансаваньня хлебных загатовак на жнівень—верасень сёл. г. у размерах 4 к. за пуд.

32.000 руб. на хлебапячэньне.

Згодна пастановы Эканамічнай Нарады БССР, на хлебапячэньне адпускаецца 32.000 руб. з надзвычайных крэдытаў Белкаапсаюзу, Белсельсаюзу і Белар. саюзу саматужнікаў.

Вывазка лесаматар'ялаў.

Эканамічная нарада запрапанавала „Лесбелу“ зрабіць захады да хутчэйшай вывазкі дроў, загатоўленых у лесе з такім разьлікам, каб вывазку закончыць да пачатку хлебных перавозак.

Шэфская хроніка

Асушылі 2.000 дз. зямлі.

Шэфскае т-ва Ляхаўскага раёну арганізавала 4 мэліярацыйныя т-вы. Апошнія за год асушылі звыш 2 000 дз. зямлі.

Новыя пажарныя дружыны.

У Карзунаўскім с.-с. селяне з дапамогай менскіх шэфаў арганізавалі 5 новых пажарных дружын. Дружыны абслугоўваюць увесь с.-с.

Камсамольцы—шэфствуюць.

Камсамольцы Ляхаўскага раёну за апошні час у сваіх падшэфных вёсках арганізавалі 10 піянэрскіх атрадаў. Атрады поўнасьцю здаволены патрэбнай літаратурай.

Радыё-прыёмнік у вёсцы.

У м. Дукоры у памашканьні народнага дому рабочыя шэфы паставілі радыё-прыёмнік. Кожны вечар мясцовыя жыхары сходзяцца слухаць перадачу Менскай радыё-станцыі.

ТЭАТР-КІНО.

„Тры яўрэйскіх разынначкі“.

(Маск. Дзярж. Яўрэйскі тэатр).

„Тры яўрэйскіх разынначкі“—гэта памфлет на яўрэйскі тэатр.

Кожны акт гэтай п'есы (усяго тры акты), амаль што асобны памфлет, нічым між сабой ня зьвязаны, але, аб'яднаныя аднэй агульнай думкай. Яны ўдала характарызуюць усю гніль і пустату старога яўрэйскага тэатру, у якой-бы краіне ён ні быў.

Пачнём з першага акту: стары яўрэйскі тэатр у Расеі. Такім самым ён застаўся ў многіх мясцох і цяпер. Адзін з любімых сюжэтаў—буржуазная сямейка; сын любіць падабраную на вуліцы дзяўчыну. З пачатку бацька і маці ня згодны на шлюб іх сына з нейкай жабрачкай. Потым раджаецца. Тут яшчэ і іншыя перашкоды, якія не даюць магчымасьці маладым пажаніцца. Урэшце ўсё канчаецца добра. Вясельле, Палястына і агульная вясёласьць. Вывад—калі бог захоча, дык нішто не паможа.

Гэта сюжэт, а ігра... На сцэне—манэкены. „Стары яўрэйскі актор“ мала думае аб ігры,—ён, папершае, не разумее і ня ведае, як трэба выконваць; падругое, ён галодны.

Сучаснаму гледачу сумна бачыць гэткае „мастацтва“. Маск. Дзярж. Яўрэйскі Тэатр не сьмяецца над старым тэатрам; ён амаль дакладна капіруе яго, але і гэтага хапае, каб у гледача выклікаць агіду.

Другі акт—памфлет на амэрыканскі яўрэйскі тэатр. У Амэрыцы ўжо няма „падабранай дзяўчыны“—там увесь сэнс, хоць таксама верціцца каля шлюбу, але галоўным гэроем зьяўляецца даляр.

Дзяўчыны ня тутэйшыя—ціхія дзеткі, а свавольныя, самастойныя. Калі бацька хоча выдаць замуж за багатага яўрэйскага хлапца, то „яна“ хоча... за нэгра. Урэшце, гэта няважна за каго—абы за багатага. Амэрыканская моладзь гаворыць аб Палястыне, а думае аб амэрыканскім даляры. Амэрыканскі яўрэйскі тэатр недалёка адышоў ад старога яўрэўскага тэатру ў нашых краінах. Тая-ж беднасьць думкі, тая-ж пустата. Розьніца толькі ў тэхніцы.

Апошні акт—аб тэатры „Габіма“.

Гэта—стары яўрэйскі тэатр у новых умовах. Тут і сучасная тэатральная тэхніка, сучасны актор, балет, музыка, але старая містыка, якая зусім не падыходзіць да нашага часу.

Старая містыка, старая гніль і новая тэхніка—гэта справа.. для Амэрыкі.

Трэба адзначыць, што памфлет на „Габіма“ вельмі востра і тонка задуманы і цікава выканаваны тэатрам. **Л.**

Пачаліся здымкі „Сьвінапаса“.

Учора прыехала з Масквы кіно-экспэдыцыя для здымкаў карціны „Сьвінапас“. Кіноэкспэдыцыя складаецца з 21 чалавека, сярод якіх—рэжысэр Тарыч і апэратар—Шлуглейт. Учора-ж і пачаліся здымкі ў саўхозе „Прылукі“.

БІБЛІЯГРАФІЯ.

Гаўрыла Гарэцкі. Народны прыбытак Беларусі. Менск, выданьне Дзяржпляну БССР 1926 г. Ц. 1 р. 50 к. Упяршыню нам прыходзіцца відзець капітальны навуковы твор па эканоміцы Беларусі, напісаны на беларускай мове. Да гэтай пары на беларускай мове пісалі літаратары, паэты, пэдагогі, падчас палітыкі і эканомы з газэт і часопісаў, але „арэапаг вучоных“ не асьмельваўся, ці проста не хацеў, а мо і ўмысьне байкатаваў беларускую мову. Кніжка Г. Гарэцкага руйнуе ў гэтым сэнсе навуковую рутыну, закасьцянелую і аброшшую мохам сучаснага псэўдаклясыцызму і сьмела даводзіць чытачу поўную магчымасьць гаварыць і пісаць аб „высокіх матэрыях“ на беларускай мове. З другога боку Г. Гарэцкі навукова апрацаваў тэму зусім новую, за якую ва ўсім яе абхваце ніхто яшчэ ня браўся. „Народны прыбытак Беларусі“ запаўняе востры недахват у галіне ведаў аб беларускай эканоміцы і наогул аб народнай гаспадарцы. Тут мы знаходзім вельмі каштоўны і падрабязна распрацаваны матар'ял па народнай гаспадарцы Беларусі і яе прыбытку да 1913 г, да якога ёсьць матар'ялы для навуковых досьледаў. Падчас сусьветнай і грамадзянскай вайны матар'ялы ці не апрацоўваліся, ці апрацоўваліся ненадежна, і таму карыстацца імі аўтару было нельга. Значыць, аўтар фактычна і нямог рабіць свае досьледы за час вайны і рэвалюцыі, тым болей, што ён дасьледвае ўсю этнаграфічную Беларусь, г. ё.: Віленшчыну, Віцебшчыну, Гораздзеншчыну, Меншчыну, Магілеўшчыну, з Гомельшчынай сучаснай і Смаленшчыну, якія ці зусім не ўваходзяць, ці ўваходзяць толькі часткамі ў БССР.

Зьмены, якія адбыліся ў народным прыбытку Беларусі пасьля вайны і рэвалюцыі, могуць быць і, вядома, будуць зафіксаваны ў свой час, але каб ня было працы Г. Гарэцкага, то гэтага зрабіць было-б ці нельга, ці зрабіць абы-як, без належных, цьвёрдых падстаў.

Плянавае дзяржаўнае будаўніцтва ня можа адбывацца бяз вучоту прыбытку народнай гаспадаркі. І таму кніжка Г. Гарэцкага набывае характар вельмі патрэбнага справачніка і падручніка для кожнага, хто шукае шляхоў удасканаленьня народнай гаспадаркі нашай маладой дзяржавы. **М. К.**

Фізкультура.

Спартыўныя спаборніцтвы.

25-га ліпеня на спорт-пляцоўцы „Прафінтэрну“ адбыліся два футбольных матчы паміж Менскай зборнай і Аршанскай, Менскай камандай чыгуначнікаў і Гомельскай камандай чыгуначнікаў.

На спорт-пляцоўцы прысутнічала шмат Менскіх фізкультурнікаў. Матчы далі наступныя вынікі 4 : 3 на карысьць Воршы і 5 : 2 на карысьць Гомелю. Такім чынам, лепшай футбольнай камандай Беларусі зараз лічыцца Аршанская.

Баскет-бол.

На гэтых днёх адбіліся спаборніцтвы некаторых Менскіх спорт-гурткоў па баскетболу. Спаборніцтвы далі наступныя вынікі: МББ з друкарамі—15 : 2 на карысьць першых, „Дынамо“ з Кімам—37 : 14 на карысьць таксама першых і БДУ з мэдсанпрацы—29 : 0 на карысьць БДУ.

Хроніка растрат.

○ Былы загадчык буфэтамі МЦРК Слоўшчэр растраціў 250 руб.

○ Загадчык Менскага раённага складу „ЛСНО“ Месяняшын растраціў 3.415 руб. 65 кап.

○ Былы касір менскай гарадзкой станцыі МББ З. А. Андрэяў прысвоіў 892 руб. 90 к. і зьнік.

○ Гр. Дора Гурвіч, будучы беспрацоўнай, атрымала пры дапамозе яе палюбоўніка, Чарвіка, каапэрацыйную кніжку ад пам. дзесятніка камхозу Мілейкоўскага С.

За гэты час Гурвіч атрымала мануфактуры з МЦРК звыш больш, як на 100 руб., якую потым прадавала на прыватным рынку.

Усе памянёныя асобы прыцягваюцца да судовай адказнасьці.

Навука і тэхніка.

Рост кабельнай сеці.

Разьвіцьцё кабельнай сеці, нягледзячы на посьпехі радыё, ня спыняецца. У сярэднім за апошніх некалькі гадоў кабельная сець усяго сьвету павялічваецца ў даўжыню кожны месяц на 15 процантаў мінулага; у лічбах прырост выяўляецца ў 1.600 кілёмэтраў. Найбольшы ўдзел у гэтым росьце Англіі і Злучаных Штатаў. Да пунктаў найбольшага згушчэньня кабельнай сеці належыць выспа Файал з групы Азорскіх выспаў.

Лік гідрамэтэоролёгічных станцый у СССР.

Пад ведамам цэнтральнага гідрамэтэоролёгічнага бюро галоўнай управы марскога транспарту зараз знаходзіцца 47 вялікіх гідрамэтэоролёгічных станцый першага разраду; яны ставяць сваёй задачай вывучэньне характару савецкіх мараў і яго сувязі з пагодай. З гэтых станцый 7 знаходзяцца ў Фінскай затоцы (на Балтыцкім моры), 13 у Каспійскім моры і 27 у Чорным і Азоўскім моры. Усе станцыі досыць поўна абсталяваны патрэбнымі гідралёгічнымі і мэтэоролёгічнымі прыладамі: дзеля рамонту апошніх наладжаны спэцыяльныя майстэрні ў Ленінградзе і Фэадосіі.

СУД.

Вынікі аднаго каханьня.

Маладому селяніну К. вельмі спадабалася батрачка Эйсмант, жыхарка яго-ж вёскі.

К. пачаў шукаць шляху для знаёмства з ёю.

К. пачаў гуляць з забітай вясковай дзяўчынай-батрачкай Эйсмант. Гэта ведала ўся вёска, што і пацьвердзіла на судзе.

Але да суду яшчэ далёка.

Селянін К. не перастае „кахаць“ сваю дзяўчыну, а крок за крокам усё бліжэй падыходзяць „вынікі каханьня“.

Вось у адзін прыгожы дзень К. зусім прападае з вёскі.

Прашло некалькі месяцаў. Эйсмант са сваім дзіцянём перабралася ў горад. Тут яна падала заяву ў суд аб выплаце ёй алімэнтаў.

Пачалі шукаць вінаватага К.

Шукалі доўга. Некалькі раз нават адкладвалі справу. Нарэшце настаў і дзень канчатковага суда.

Селянін К. упарта адмаўляе сваю віну.

— Я яе ведаць ня ведаю, знаць ня знаю. Мяне ў той час і ў вёсцы ня было.

Зусім іншае паказалі сьведкі.

— Любіш катацца, любі і санячкі вазіць.

Народны суд 2-га вуч. гор. Менску прысудзіў К. да штомесячнай выплаты алімэнтаў. **Я. Сі**

Радыё-хроніка.

Новая радыё-станцыя.

Беларускае т-ва радыё-прыхільнікаў у памяшканьні клюбу імя К. Маркса арганізуе новую радыё-станцыю. Станцыя будзе працаваць на кароткіх хвалях.

Радыё-лябараторыя.

Беларускае таварыства радыё-прыхільнікаў адчыняе ў Менску першую радыё-лябараторыю. Апошняя будзе абслугоўваць менскіх радыё-прыхільнікаў.

Апавяшчэньне.

— Сёньня а 7-й гадз. вечара ў залі Пэдфаку Б. Д. У. адбудзецца агульны адчынены сход ячэйкі КПБ Б. Д. У.

Запрашаецца беспартыйнае студэнцтва.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

Беларуская Дзяржаўная Акадэмія Сельскае Гаспадаркі
АБВЯШЧАЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭНЬНЕ
АСЫСТЭНЦКІХ ПАСАД ПРЫ КАТЭДРАХ:

беларусазнаўства, землябудаўнічага працэсу, лесагадоўлі спэцыяльнай, лясной эканоміі, топографічнага чарчэньня, фізыкі—па 1 пасадзе і пры катэдры гэодэзіі—2 асыстэнцкіх пасады.

Заявы і ўсе патрэбныя дакуманты належыць накіроўваць па адрасу: **Горы Горкі, АКАДЭМІЯ.**

Апошні тэрмін падачы заяў 15 верасьня.

ПАДПІСВАЙЦЕСЯ
на
штодзённую беларускую газэту
„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“
ОРГАН Ц.В.К. Б.С.С.Р.
НА ЖНІВЕНЬ М-Ц.

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“ зьяўляецца неабходнай газэтай для працаўніка цэнтральнага і мясцовага савецкага апарату, партыйца, вясковага актывіста, настаўніка, інтэлігента і інш:

На 1 месяц газэта каштуе 70 кап.
„ 2 „ „ „ 1 р. 40 к.
„ 3 „ „ „ 2 р. —
„ 6 „ „ „ 4 р. —
На год „ „ 7 р. —

Падпіска прымаецца ў Менску—Савецкая, 63, а ў правінцыі ўсімі аддзяленьнямі Дзярж. Выдавецтва, агентамі і ўпаўнаважанымі, а таксама ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі.

Галоўлітбел № 19705.

АБВЕСТКІ прымаюцца ў канторы газэты
„Савецкая Беларусь“
Менск, Савецкая, 63, тэлефон 244.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО.

Дом Культуры Імя ФРУНЗЭ.	Аўторак, 27-га ліпеня. Гастролі Маскоўскага Дзяржаўнага Тэатру. „Шолам-Алэйхэм“ 3-ы муз. камэдыі. 1-я—„Доктор“, 2-я „Гет“, 3-я „Мазлтов“. Пачатак а 9-й гадз. вечара.
Сад „Прафінтэрн“.	Аўторак, 27-га ліпеня Сёньня і штодзённа гастролі гумарыста-коміка, любімца Ленінградзкіх тэатраў. Б. А. Валентынава Сатыра на тэму дню, маналёгі, прыпеўкі і імітацыя пры ўдзеле артысткі Ленінградзкіх тэатраў. КАЗАЧЭНКО. (Расейскія і цыганскія рамансы).
Цырк А. Г. Кіссо.	Аўторак, 27-га ліпеня. Працяг чэмпіонату Француская БАРБЫ Адбудзецца „барба“ 4-х пар. Размаітая цыркавая праграма. Пачатак роўна а 9-й гадз. вечара. Цэны месцаў—ад 25 к. да 1 р. 15 к.
Кіно „Красная Звезда“	Толькі 3 дні—27-га, 28-га і 29-га ліпеня. Карціна, якая трыумфальна ідзе ў СССР і заграніцай „БРОНЕНОСЕЦ ПОТЕМКИН“.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Грамадзянка вёскі Забор'е, Вітуніцкага сельсавету, Барысаўскай акругі, **Юлія Адамаўна Прыгаро** абвяшчае аб скасаваньні шлюбу з грам. тэй-жа вёскі **Гаўрылам Маркавічам Прыгаро**, які 14 год пражывае ў Амэрыцы.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Сяброўскі білет № 1810, выд., саюзам харчавікоў—Паўлова С. П., кв. 2790.

— Беспрацоўн. кніжка, выд. Менстрахкас—Грыба К. А., кв. № 2791.

— Лекавая кніжка, выд. Менстрахкас. Сакаловай—Рулькевіч А. В., кв. 2792.

— Вучотная картка і пашпарт, выд. Плешчаніцкім РВК Лемеша П., кв. 2793.

— Чырвонармейск. кніжка, выд. у 1923 г. Кнорынскім ВВК—Даліідовіча Г. А. кв. 2794.

— Пасьведчаньне на атрыманьне дапамогі—Дабрыцкай А., кв. 2795.

— Каапэрацыйная кніжка, выд. МЦРК—Пель С. І., кв. 2796.

— Кніжка на атрыманьне грошай для дзіцяці, выд. Менстрахк.—Гарэлік Р., кв. 2797.

— Пашпарт, выд. Самарск. міліц.—Лінк О. А., кв. 2798.

— Каапэрацыйная кніжка № 4356, выд. МЦРК—Яцэвіч К. К., кв. 2799.

— Сяброўскі білет, выд. саюзам мэталістаў—Каплана П., кв. 2800.

— Лекавая кніжка, выд. Менстрахкасай—Каплана П., кв. 2801.

— Сяброскі білет № 5646, выд. саюзам працаўнік. асьветы—Мышко Ю. Я. квітанцыя 2802.

— Кандыдацк. картка № 670, выд. менакружкомам ЛКСМБ—Рахцэянка І. Н., квітанц. 2803.

— Сяброўскі білет, выд. саюзам РКХ за № 101—Рубенчыка Д. Б., кв. 2804.

— Каапэрац. кніжка № 5002, выд. МЦРК—Сянчука Г. П., кв. 2805.

— Каапэрац. кніжка, выд. МЦРК—Сацункевіча Я. Л., кв. 2806.

— Часовае пасьведчаньне № 346, выд. Менакрваенкомам—Сацункевіча Я. Л., квітанц. 2807.

— Камсамольскі білет № 1699, выд. Менакружкомам ЛКСМБ—Сацункевіча Я. Л., кв. № 2808.

— Мэтрычны выпіс, выд. Менскім Загсам—Іпатавай В. Я., кв. 2809.

— Вучотная кніжка на каня № 426—Стацько С. Х., кв. 2810.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня